
V
B
C

67

140

140

CATHOLICUS INDEBITE VEXATUS

ACATHOLICORUM QUÆSTIONE

UBI SCRIPTUM EST?

RESPONSIONIBUS
Supererogatoriè ſatisfaciens.

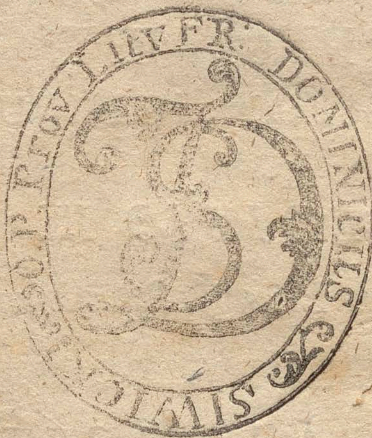
EDITIO IV.

Cum Permiſſu Superiorum.

CALISSII.
Typis S. R. M. Col. Societatis
JESU
Annô Domini 1752.

DOMINICUS SWICKENSSOD P. ECCL. LIEV FR:

ADMONITIO
Ad LECTOREM.
De Libelli hujus ſcopo ſcitu neceſſaria

S*Copus Libelli hujus nequaquam eſt Acatholicis bellum indicere; ſed hujus temporis Acatholicorum conatus, quibûs Catholicis, maximè incautioribus nonnunquam imponunt, exhibere. Quid enim frquentiùs illi ad ſingula ſua dogmata jactant, & jactantiùs clamant, quàm* Scripturam? *Quid moleſtiùs à nobis exigunt, & importuniùs extorquere præſumunt, quàm eandem* Scripturam, *quando ſingula noſtræ Fidei dogmata ſolemni hac ſua quæſtione intercalant,* UBI SCRIPTUM EST?

Sed ſciendum eſt, Acatholicos ad Scripturam jactantiùs, quàm veriùs provocare, uti eventus hucusque docuit, dum Scripturam inutili planè opera, quia à quæſtione propoſita ſæpiſſimè alienam,

coacervant: quanquam sic fieri necesse est, ubi non Fides ex Divino Verbo addiscitur, sed Verbum Divinū ad Fidē pro arbitrio fictum accommodatur: Econtra impertinenter planè à nobis Scripturam exigere; quando & probandi partes Actori, non possessori incumbunt, & Fidei rationi penitus adversatur, velle è Scripturis omnia probari, quæ sine discrimine omnia ab Ecclesia legitimè proposita (scripta sint verbisque disertis expressa, vel secus) credere est parata.

Ut tamen pateat solidiùs nostræ Fidei dogmata Divinis Scripturis niti, easque veriùs à nobis allegari posse; Libellus hic communiores de Fide quæstiones, quæ controvertuntur, hac ratione exhibebit.

Primò Catholicam doctrinam proponet, quam ipsis Scripturæ verbîs (non tamen ex debito) juxta SS. Patrum & Ecclesiæ sensum comprobabit.

Secundò Doctrinam Acatholicam subjiciet, suis Scripturis vallatam; sed simul ostendet quàm illam vel violenter

cogant

cogant, vel minùs sincerè allegent Acatholici, dum contra, quàm Ecclesia & Patres cum Conciliis tot sæcula jam acceperint & explicarint, adducunt.

Tertiò Corollarium apponet, quo perpensis pro utraque Doctrina Scripturis Lectori relinquat judicandum, quæ Doctrina (Catholicane, an Acatholica) veriùs Verbo Divino innitatur. Verùm ut solidius pro alterutra parte decerni possit, velim singulas Scripturæ sententias sincerus, & Veri studiosus Lector secundùm has quæstiones perpendat. I. Cui potiùs, Sanctorum Patrum, an unius alteriùsque sectarii explicationi, recta ratio suadeat innitendum? II. Quis Scripturæ sensus ad rectæ rationis calculum verior censendus sit, quem tot jam sæculis constanter, & inconcussè Ecclesia Catholica tenuit, aut quem sæculo nondum altero tenet Acatholicorum secta? III. Quorum prudentiùs & securiùs vestigia quis legat, Conciliorumne, tot Episcoporum, Doctorumque accuratis discussionibus, & maturis judiciis

ciis firmatorum, & à Sede Apostolica confirmatorum, an verò propria crisi noviter confictorum, toties, & toties spatio unius sæculi innovatorum dogmatum?

Scriptus est autem Libellus stylo simpliciore, ne fortè quæsita aut verborum elegantia aut sententiarum nervosa incisio sensum redderent obscuriorem, unde à Lectoribus vel avidioribus minꝰ intelligerentur, vel minùs benignis sinistrè explicarentur; Quanquam nec sic satis erit præcautum; quis enim possit, ubi quot capita tot sententiæ, quòdque his placet, illis displicet? Præterea cùm alia mens nulla sit, quàm Catholicis ostendere, quàm vanè Acatholici Scripturam & jactent & tractent, alia argumenta, quibus vel illi Fidei nostræ dogmata oppugnant, vel sua propugnant, vel suam Catholici Doctrinam explicant & stabiliunt producere studiosè est cautum. His igitur præmonitus & præmunitus Amice Lector hoc fruere Libello & vale.

CON-

CONTROVERSIA I.

DE TRADITIONIBUS

CATHOLICA DO-
CTRIN

NOn omnia, quæ credenda sunt, in [Sa]cra Scriptura sunt scripta; sed multa habemus per Traditiones: Quarum aliæ sunt Divinæ: quas Christus Apostolis; aliæ Apostolicæ, quas Apostoli Discipulis suis, & hi nobis vel viva voce, vel scripto communicârunt. Sed Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST

℟. I Joan, 16. 12 *Adhuc multa habeo vobis dicere; sed non potestis portare modò. Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Et verè docuit Petrum (ut de Sacramentorum forma & materia, de Ordinatione Ministrorum Ecclesiæ & aliis taceam) Act 15. 10. docuit non esse Gentibꝰ ad Christum conversis Circumcisionis jugum imponendum. Hæc tamen nullibi scripta sunt.

II. 1. Cor. 11. 2. *Laudo vos, quòd per omnia mei memores estis: Et sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.* Quæ tamē præcepta nullibi in sacris literis legūtur.

III. 1. Cor. 11. 34. *Cætera cùm venero, disponam.* Quid disposuerit, nusquam in scriptura reperitur.

IV. 2. ad Thess. 2. 14. *Itaque fratres state: Et tenete Traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per Epistolam nostram.* Tradiderat autem quædam de Antichristo, uti hoc ipso Cap. insinuat, quæ nullibi scripta reperies.

Hos textus accipit S. Chrysost. in hunc locum de Traditionibus, inquiens: *Hinc patet:, quòd non omnia per epistolam tradiderint; sed multa etiam sine litteris: Eâdem verò fide digna sunt, tam illa, quàm ista.* Huic consonat Theophyl. hic: Bas. l. de Sp. S. c. 29. Damasc. l 4. de fide c. 17. Vide Bell. Tom. 1. Cont 1. l. 4. c. 4. & 5.

ACATHOLICA DOCTRINA.

NIhil credendum est, nisi quod in Sacris Scripturis continetur, ac proinde omnes Traditiones rejiciendæ. Sed quærunt Catholici

UBI

UBI SCRIPTUM EST;

℞. I. Deut. 4. 2. *Non addetis ad verbum, quod vobis loquor, nec auferetis ex eo.* Et cap. 12. 32. *Quod præcipio tibi, hoc tantùm facito Domino: Nec addas quidquam, nec minuas.* CONTRA I. Non agit hîc Moyses de Verbo DEI scripto; sed viva voce tradito: Nec enim dicit, quæ scribo; sed *quæ præcipio.* II. Monet populum Judaicum, ne præceptis divinis vel quidquam contrarium addere, vel ea falsa interpretatione depravare præsumant: Nam ipse Moyses alia ad hæc scripta non tamē contraria, addidit Deut 17 10. Ubi sub mortis pæna jubet Sacerdotis & Pōtificis decreto obediāt.

II. ad Gal. 1. 8. *Sed licèt nos, aut Angelus de cælo evangelizet vobis: præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* CONTRA I. Hic locus tam est pro Traditionibus quàm pro scriptura, quia ait *evangelizavimus.* i. prædicavimus sive scripto, sive viva voce. II. Vox *præterquā*, in qua Acatholici vim ponunt, significat *contra*: Nā in Græco significat & *præter* & *contra*, Sic expo-

nunt Ambr. hîc August. l. 17 contra Faustum c. 3. Hieron. & Chrysost. explicant per *aliter*. Unde hic sensus est: Non solùm non audiendos, sed rejiciendos esse, qui contraria suæ doctrinæ, sive scriptæ, sive viva voce traditæ, docuerint; sed etiã qui quomodocunque eam aliter interpretando labefactare præsumpserint. Et nunquid Evang. S. Joannis, & Apocalypsis post hanc S. Pauli Epist. scripta sunt? Vide Bell. loc. cit. c. 10.

III. Apoc. 22. 18. *Si quis apposuerit ad hæc, apponet DEUS super illum plagas scriptas in libro isto.* CONTRA: S. Joannes minatur iis, qui Apocalypsin & S. Scripturam aliquid addendo vel auferendo adulterant; quod Traditiones non faciunt, sed potiùs explicant, nec prohibet alios libros de præceptis divinis scribi, nam & ipse juxta Kemnitium in Exam. pag 202. post Apoc. scripsit Evangelium. Vide Corn. à Lap. hîc.

IV. Marh 15 9. *Sine causa colunt me docentes doctrinas & mandata hominum.*

Et

Et v. 6 *Irritum fecistis mandatum DEI propter traditionem vestram.* His expressè Traditiones prohibentur. CONTRA. Christus loquitur de Traditionibus, quas Scribæ & Pharisæi DEI præceptis contrarias ponebant: Non verò de Divinis vel Apostolicis Legi DEI conformibus, de quibus controvertitur.

V. Ad Col, 2. 8. *Videte ne quis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam secundùm traditionem hominum.* CONTRA. Apostolus sicut loquitur de Philosophia, quæ Gentilium superstitionibus nititur, ita loquitur de eorundem traditionibus, quæ Legem divinam, vel directè oppugnant, vel saltem depravant: Non de Traditionib9, de quib9 nos agim9. Vide in his loc: Cornel. à Lap. & Bell. loc. cit.

Corollarium.

EX his colligere est *scriptum esse*, non omnia, quæ credenda sunt, esse scripta; è contra *non scriptum esse*, nihil esse credendum, nisi quod scriptum est.

CONTROVERSIA II.
DE
VERBI DEI INTERPRETATIONE.
CATHOLICA DOCTRINA.

SCriptura Sacra multis locis satis est obscura, & perquam difficilis, ut revera interpretatione egeat. Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Luc. 24 27. *Interpretabatur illis in omnibus Scripturis, quæ de ipso erant.* Et v. 45. *Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas.* Si verò omnibus & singulis tam aperta est & facilis, cur discipulis Christus debuit interpretari, & sensum earum aperire?

II. Act. 8. 30. Eunuchus Candacis Reginæ, Isaiam legens á Philippo interrogatus: *Putas intelligis quæ legis?* Respondit: *Et quomodo possum, nisi aliquis ostenderit mihi?* De hoc textu scribit Hieron. Epist. 103. *Venit Philippus, ostendit ei Jesum, qui clausus latebat in littera &c. ut intelligeres, te in Scripturis sanctis sine prævio & monstrante semitam, non posse ingredi.*

III. 2. Pet. 3. 16. *In omnibus epistolis Paulus loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant.* Hoc textu adeò clarè scriptum est, ut nemo SS. PP. aliter exponat. Vide Bell. Tom. 1. Cont. 1. l. 3. c. 1.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Scriptura Sacra ipsâ per se est certissima, apertissima, sui ipsius interpres, intellectu facillima, ut nullius egeat explicationi. Sed Catholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

R. I. Deut. 30. 11. *Mandatum, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, neque procul positum, nec in cælo situm, neque trans mare &c.* CONTRA I. Hoc loco agitur de facilitate implendi mandata Decalogi, ut patet ex contextu: Sic ait Tertull. l. 4. contra Marcionem, Orig. Ambr. Chrysost. & alii in c. 10. ad Rom. & August. l. de perf. just. II. Abulensis ait ag. de facilitate cognoscendi præcepta Decalogi; non verò Scripturam Sacram.

II. Ps. 18. 9. *Præceptum Domini lucidum*

dum, illuminans oculos Et Psl. 118 105. *Lucerna pedibus meis verbum tuum* Prov. 6. 23 *Mandatum lucerna est, & lex lux.* CONTRA I. His locis agitur de præceptis Decalogi, quæ & facilia sunt intellectu, & intellecta hominem dirigūt in operãdo II. Verbū Dei revelatum, ubi fuerit intellectum, illustrat mentem. Vide Bell. Tom. 1. Cont. 1. lib. 3. cap. 2.

III. Matth 5. 14. *Vos estis lux mundi.* CONTRA. Lux boni exempli, & bonæ doctrinæ hoc loco intelligitur à S. Chrysost hom. 10 in Epist. 1. ad Tim. in morali. Ideo subjungit Christus: *Sic luceat lux vestra, ut videant opera vestra bona.*

IV. 2. Petr. 1. 19. *Habemus firmiorem propheticum sermonem, cui benefacitis attendentes tanquam lucernæ lucenti in caliginoso loco* CONTRA Prophetarum voces vocantur lucerna, non quòd facilè intelligantur, sed quòd intellectæ illuminent. Vide Bell. l. c.

V 2. Cor. 4. 3 *Quod si opertum est Evangelium nostrum, in iis. qui pereunt, opertum est, in quibus DEUS hujus sæculi*

excæca-

excæcavit oculos infidelium. Si, juxta Apostolum, Infidelibus est opertum, ergo fidelibus est apertum. CONTRA. per Evangelium non intelligit Apostolus Scripturam, sed mysteria Evangelii, uti sunt, Christi Nativitas, Passio &c. Vide Cornel. à Lap. hoc loco.

Corollarium.

EX his Patet *scriptum esse*, Scripturas esse intellectu difficiles: Sed *non scriptum esse*, eas esse facillimas intellectu.

CONTROVERSIA III,
DE INFALLIBILI SCRIPTURARUM INTERPRETE
CATHOLICA DOCTRINA.

I*Nfallibilis S. Scripturæ Interpres quoad sensum literalem, est Spiritus, qui in Ecclesia & Pontifice ut Ecclesiæ Capite invenitur, non quem quivis privatus sibi fingit.* Concil: Trident sess 4 Sed quærunt Acatholici:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I Eccl. 45 21. *Dedit illi Aaroni* summo Sacerdoti, *in præceptis suis potestatem,*

statum, in testamentis judiciorum, docere Jacob testimonia, & in lege sua lucem dare Israël. Quid clarius?

II. Act 15. 5 & seq. Quæstionem, an Gentiles ad Christum conversos obligaret Lex Moysis, S. Petrus cum Concilio Apostolorum Jerosolymæ habito, decidit scribens: *Visum est Spiritui Sancto & nobis &c.* Hinc Theod. Epist ad Leonem P. ait: *Si Paulus tuba S. Spiritûs ad Petrum concurrit, ut ab ipso afferret solutionem, multò magis nos pusilli ad Apostolicā vestrā Sedem currimus.*

III. Ad Gal. 2. 1. *Ascendi Jerosolymam cum Barnaba & Tito: Et contuli cum illis Evangelium: quod prædico in Gentibus; seorsum autem iis, qui videbantur aliquid esse, ne fortè in vacuum currerem aut cucurrissem.* Contulit verò ideo cum Petro & Apostolis, ut Adversariis doctrinam ejus improbantibus, possit dicere: Sic visum est Spiritui Sancto & Concilio Jerosolymitano. Ita Hier. Epist. 89. ad August. inter Ep. August. 11. Tertull. l 4. contra Marcionem: & August. lib. 28 contra Faustum c. 4. Vide Cornel. à Lap hic.

ACA-

A CATHOLICA DOCTRINA.

SPiritus, quia infallibilis Scripturæ est interpres, non est alligatus Ecclesiæ, aut summo Pontifici, aut Concilio Episcoporum: Sed apud quemvis privatum, si is donum habeat interpretationis, reperitur. Sed quærunt Catholici.

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Is. 54. 13. Dabo *universos filios tuos doctos à Domino.* CONTRA. Loquitur de gratia Spiritûs S. quâ homo interiùs à Deo movetur, & svaviter impellitur ad credendum, & amandum, uti exponit S. Aug: lib. de gratia Christi c. 12. 13. & 14. Vel ait: non jam per Prophetas, sed per Christum Filium meum docebo: Sic explicat D. Cyril. juxta illud Heb. 1. *Novissimè locutus est nobis in Filio.*

II. Jer. 31. 33. *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam: & non docebit ultrà vir proximum suum, & vir fratrem suum, omnes enim cognoscent me à minimo usque ad maximum eorum.* CONTRA. Per *legem meam* intelligit S. August. l. de spir. & litt. c: 21, & 24. Gratiam novi Testam

stamenti, hoc est, Fidem per charitatem operantem, quâ non solùm sciamus, sed & impleamus mandata DEI.

III. Matth. 23. 8 *Nolite vocari Rabbi, unus est enim Magister vester,* Christus. CONTRA. Non prohibet Christus habere in Ecclesia Magistros, qui scripturas explicent; sed ambitionem illius nominis vetat. Nunquid & Paulus 2. Tim. 1. 11. se vocat *Magistrum Gentium*?

IV. Joan. 5. 34 *Ego non ab homine testimonium accipio.* Ergo nec scripturæ egent Pontificis & Concilii testimonio. CONTRA. Christus ait sui causâ non egere se hominum testimonio, non tamen negat se nostri causâ indigere: Imò ait Joan. 1. 7. *Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine* [de] *me.* Et Joan. 15. 27. *Vos testimonium perhibebitis de me, qui ab initio mecum estis.* Et Act. 1. 8. *Eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Judæa.*

V. Joan. 7. 17. *Si quis voluerit voluntatem ejus facere, qui misit me: Cognoscet de doctrina, utrum ex DEO sit.*

Ergo

Ergo non opus est Ecclesiam audire. CONTRA. Hic ostendit vitiosos habitus superbiæ &c. impedire, quò minùs veros scripturarum interpretes audiant, & intelligant.

VI Joan. 10. 27. *Oves meæ vocem meam audiunt*. CONTRA. Non excludit alios, per quos ad oves suas loquatur, nam dicit Luc, 10 26. *Qui vos audit, me audit*: Sed excludit hostes & fures. Deinde loquitur de vocatione ad suum ovile: Ut ait hic S. August.

VII. Act. 17. 11. Berœani *su[s]ceperunt verbum cum omni aviditate quotidie scrutantes Scripturas, si hæc ita se haberent*, quæ Paulus prædicabat; Atqui hi non erant Concilium, sed Laici & privati homines. CONTRA I. Illis nōdum constabat Apostolum non posse errare: Christianis verò constat Ecclesiam non posse errare II Non illicitum est privatim Scripturas scrutari veritatis causâ: Non tamen est licitum eas scrutari depravandi & calumniandi causa. Vide cornel à Lap. hic

VIII. 1. Cor. 12. 11 *Hæc omnia opera-*

veratur unus & idem Spiritus dividens singulis prout vult. CONTRA I. Apostolus non dicit omnibus dari donum interpretandi, sed aliquibus, quod Catholici non negant. II. Apostolus hic non negat summum Pastorem & Concilium habere Spiritum Scripturam interpretandi.

IX. 1. Joan. 2. 27. *Non necesse habetis, ut aliquis doceat vos: sed unctio docet vos de omnibus.* CONTRA. S. Joannes non dicit nullum eos de cognitione veræ Fidei, debere admittere Doctorem: sed monet circa ea quæ jam didicerunt, non debere eos audire aliquos contraria docentes: Cur alioquin S. Joannes hanc Epistolam scriberet, in qua multa eos docet? Vide Bell. Tom. 1. Cont. 1. l. 3. c. 10.

Corollarium.

HInc videre est, in Ecclesia & Concilio esse veram interpretationem; è contra *non scriptum esse*, quemvis privatum posse scripturas interpretari.

CON-

CONTROVERSIA IV.

DE VISIBILI ECCLESIA.

CATHOLICA DOCTRINA.

ECclesia (quæ est cœtus hominum ejusdem Christianæ Fidei professione, & eorundem Sacramentorum communione, sub legitimorum Pastorum, & præcipue unius Christi in terris Vicarii, summi Pontificis, regimine colligatus) est visibilis. De hoc Acatholici quærunt.

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Num. 20. 4. *Cur eduxistis Ecclesiam Domini in solitudinem?* 3. Reg. 8. 14. *Convertitque Rex faciem suam, & benedixit omni Ecclesiæ Israel: omnis enim Ecclesia Israel stabat.* In quibus locis per *Ecclesiam* nihil aliud significatur, quàm populi cætus, qui est visibilis.

II. Math. 16. 18. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Petra hæc, quia eam demonstrat, est visibilis; cur non & Ecclesia ei superædificata? Math. 18. 17. *Dic Ecclesiæ,* S. Hieron. & Ans. hic, & S. Greg. l. 4. Ep. 38. intelligunt cætum fidelium: Quomodo autem dicet Ecclesiæ l. cætui fidelium,

delium, si non est visibilis? Act. 20: 28. *Vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI.* Act. 15. 3. *Illi deducti ab Ecclesia &c.* v. 4. *Suscepti sunt ab Ecclesia.* Act. 18. 22. *Salutavit Ecclesiam.* 1. Cor 15. 9. *Persecutus sum Ecclesiam.* Quomodo hæc conveniunt, si Ecclesia non sit visibilis?

III. Matth. 5. 14. *Non potest civitas abscondi supra montem posita.* Hunc locum explicat S. Aug. l. de Unit. Eccles. c. 14. & alibi passim de Ecclesia. Si autem non potest abscondi; ergo erit visibilis. Idem probant aliæ parabolæ Evangelicæ de Ovili, reti, convivio &c. quibus intelligitur Ecclesia.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Ecclesia in terris vel planè est invisibilis, & soli DEO cognita; vel tantùm nomine est visibilis. Sed quærunt Catholici:

UBI SCRIPTUM EST.

℟. I. Jer. 31. 33. *Dabo legem meam,* Ecclesiam, *in visceribus eorum, & in corde eorum scribam.* CONTRA. Per *Legem* non intelligitur Ecclesia, sed Testamentum novum, vel lex charitatis

in cordi-

in cordibus scripta: Quæ lex licèt non videatur, videtur tamen Ecclesia, in qua est illa lex, sicut videtur corpus, licèt cor non videatur. Vide Bell: Tom: 2 Cont: 1. l, 3. c 15.

II. Luc. 17. 21. *Non venit regnũ DEI cum observatione, neque dicent: Ecce hîc, aut ecce illic. Ecce regnum DEI intra vos est.* CONTRA. I. Theophylactus intelligit per Regnum DEI gratiam divinam, quâ DEUS in hominibus regnat, & hæc non est visibilis II. Beda explicat hunc locum de Messiæ adventu, quem ait fuisse tam humilem, ut nec fuerit observatus venisse, nec postea more Regum potuerit monstrari.

III. Joan. 4. 23. *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate:* Ergo non erit visibilis Ecclesia, in qua adoretur. CONTRA. Non agitur hîc de loco, sed de ritu colendi DEUM; nimirum Christiani non colent DEUM tantùm externis ceremoniis & corporalibꝰ victimis, ut Judæi (exponente Chrysost. Cyr. & Euth.) nec præter verum

rum DEUM simul & falsos Deos colent, ut Samaritani (explicante Theophyl. D. Thoma & Cajet.) sed *in spiritu* ·i· modo spirituali & interno, qui tamen non omnes ceremonias externas excludat, & *in veritate* ·I· unum & verum DEUM colent, Vide hîc Cornel à Lap.

IV. Hebr. 12. 18. *Non accessistis ad tractabilem montem*, Sinai, *& accensibilem ignem, sed* (v. 22.) *accessistis ad Sion montem* spiritualem *& civitatem DEI viventis &c.* CONTRA Per *montem Sion*, intelligit Theophyl. & Oecumenius Ecclesiam triumphantem in cælis, uti etiam contextus sequens debere intelligi confirmat, *Jerusalem cælestem, & multorum millium Angelorum frequentiam &c.* quæ utique nobis nunc invisibilis est.

V. 1. Pet. 2. 5. *Ipsi tanquam lapides vivi superædificamini domus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias DEO.* CONTRA. Spirituale hîc sumitur, sicut 1. Cor. 2. 15. *spiritualis homo*; Et 1. Cor. 15. 44. *Corpus spirituale*, pro eo scilicet, quod secun-

dùm

dùm ſpiritum, & non ſecundùm carnē ſit, & prout ſpirituale opponitur animali. Sic ſumit S. Ber: tr. de vita ſolit, & S. Aug: de Fide & Symb. c. 6.

Corollarium.

EX his quis non videt, *ſcriptum eſſe*, Eccleſiam eſſe viſibilem: *non* verò *eſſe ſcriptum, Eccleſiam eſſe inviſibilem?*

CONTROVERSIA V.
DE ECCLESIÆ DURATIONE
CATHOLICA DOCTRINA

E*Ccleſia Viſibilis, prout dicit Congregationem Fidelium, non poteſt deficere.* Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST.

℟ I Matth. 16. 18. *Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebūt adversùs eam.* Hinc dicit S. Gregor. hom. 4. de verbis Iſa. *Facilius eſt, ſolem extingvi, quàm Eccleſiam obſcurari.*

II 1. Tim. 3. 15. *Eccleſia DEI vivi columna & firmamentum veritatis eſt.* S. Chryſoſt. & Beda ajunt, eam eſſe firmamentum activū & paſſivum: & eā

à DEO confirmari, & ab illa rursum confirmari fideles.

III. Matth. 28. 20 *Ecce ego vobiscũ sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Cùm discipuli, quibus Christus ascensurus in cælos hæc dixerat, non essent victuri usque ad finem sæculi, necessariò hæc verba ad eorum etiam successores dicta erunt. De duratione Ecclesiæ hunc locum accipit S. Hieron, Leo I. in Epist. 31. ad Pulcheriam Aug. & Leo II. in Epist. ad Constantinum August.

A CATHOLICA DOCTRINA.

Ecclesia, quæ est invisibilis, non potest quidem deficere; sed quæ est visibilis, potest deficere & fidem perdere. sed.

UBI SCRIPTUM EST?

℞ I. Genes. 3. Quando Adam & Eva per peccatum à DEO apostatârunt. CONTRA I. Adam & Eva non fuerunt Ecclesia, sed Adam solùm fuit Ecclesiæ initium. II. Licèt Adam defecit malè vivendo, non tamen malè docendo: hoc autem est, Ecclesiam deficere, si mala docet.

II. Exod. 32. 4. Aaron summus Pon-

Pontifex proposuit Vitulum aureum adorandum; & totus populus clamavit: *Hi sunt Dii tui Israel.* Ergo tota hæc Ecclesia cū capite suo defecit. CONTRA I. Aaron tum nondū erat summus Pontifex, adeòque nec erat Ecclesiæ illius caput: nam modò Exod. 40. 13. unctus est in Sacerdotem. Moyses erat Caput, sed is non defecit. II. Nec totus populus clamavit: nam omnes Levitæ immunes erant ab hoc peccato, ut patet v. 26. ubi Moyses ait *Si quis est Domini, jungatur mihi: Congregatique sunt ad eum omnes Filii Levi.*

III. 3 Reg; 19. 14. *Dereliquerunt pactum tuum filii Israel, & relictus sum ego solus.* Ergo defecit ibi Ecclesia, CONTRA. I. Populus Israël, & Judæorū non erat tum universalis Ecclesia: nam etiam extra Synagogam erant fideles, ut Melchisedech, Job &c. II. Nec Elias loquitur de toto Isràële, sed de una parte, quæ sub Rege Samariæ erat. Hinc Dominus dicit, v. 18. *Derelinquam mihi in Israël septem millia virorum, quorum genua non sunt incurvata ante Baal.* Hi certè non erant invisibiles,

sed visibiles: & hi non defecerunt.

IV. Ps. 1. 3. *Israël me non cognovit. A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas.* Jerem. 2. 29. *Omnes dereliquistis me, dicit Dominus.* CONTRA I. Israël non erat tota Ecclesia ut jam supra dictum. II. Juxta S. August. l. de unit Eccles. c. 12. & lib contra Donatistas post collat. c. 20. Prophetæ sæpè per synecdochen accipiunt totum populum pro parte.

V. 2 Paral 15. 3. *Transibunt dies multi in Israël & absque Deo vero, & absque Sacerdote Doctore, & absque Lege.* CONTRA. I. Loquitur de Israële tantùm, & non de Juda, ergo non de tota Ecclesia. II. Videtur loqui de tempore post Messiæ adventum, quo in Judæis hæc vera esse videmus.

VI. Dan. 9. 27. *Deficiet hostia & sacrificium*: Ergo & Ecclesia. CONTRA Sermo est de Ecclesia Judæorum, cui Deus nunquam promisit, fore, ut nūquam deficiat, sicut suæ Ecclesiæ Christus Matth. 16. 18. Sic Chrys. Theophyl. Hier. in c. 24. Matth. Aug. Epist. 80. ad Hesichium & alii. Vide

Bella-

Bellarm. Tom. 2. Cont. 1. l. 3. c. 16.

VII. Luc. 18. 8. *Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?* CONTRA. Non est sermo de fide simpliciter, sed de eximia quapiam fide, quæ in paucis reperitur: sic exponunt Hier. in Dial: contra Lucifer, & August. l. de Unit Eccl. c. 13.

Corollarium.

ERgo *scriptum est*, Ecclesiam non posse in fide deficere; posse autem deficere, *non scriptum est.*

CONTROVERSIA VI. DE INFALLIBILITATE ECCLESIÆ.

CATHOLICA DOCTRINA

ECclesia (sive sumatur pro universitate fidelium, sive pro universitate Episcoporum) non potest errare in iis, quæ credenda proponit, sive ea expressè in Scripturis habeantur, sive non. Acátholici quærũt, UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Joan. 14. 16. *Ego rogabo Pa-*

 trem

trem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis. Et Joan. 16 13. *Cùm venerit ille Spiritus Veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Juxta quam promissionem tenetur Christus, ab Ecclesia omnē in fide removere errorem, ut docet S. August. in Enchiridio. cap. 3.

II. Matth: 18. 17. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Ex his verbis omnia Concilia dicunt, sub anathematis pæna teneri nos in omnibus Ecclesiæ credere: esset autem iniquum, si illa posset errare.

III. 1. Tim: 3. 15. *Ecclesia DEI vivi,* vocatur *columna & firmamentum veritatis.* Vide Controversiam V. de hoc loco, sup: Neque sic vocatur, ut vult Calvinus, quia fideliter custodit Scripturas. (Sic enim & officinæ librariæ essent columnæ veritatis) sed quod Ecclesiæ auctoritati innitatur veritas sicut domus columnæ.

IV. Matth: 23: 3. *Quæcunque dixerint vobis, servate & facite.* Et Luc. 10. 16. *Qui vos audit, me audit.* Hîs jubemur

mur à Christo audire Episcopos & Prælatos, prout Ecclesiam representant, & iis obedire: ergo debent posse non errare in rebus fidei.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Ecclesia, non potest quidem errare, si sumatur pro universali, & nihil proponat, nisi quod expressè est in Scripturis: secus, si vel sumatur pro cætu Episcoporum tantùm, qui Ecclesiam representant, vel proponat, quod non expressè est in Scriptura. Sed quærunt Catholici:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. 3. Reg. 22. 23. *Dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium Prophetarum,* qui erant quadringenti: ergo Ecclesia erravit. CONTRA. Hi erant Pseudoprophetæ (ideò quærebat Rex Josaphat, num ibi sit aliquis Propheta Domini?) nec aliter pertinebant ad Ecclesiam, quàm prædicãtes Hæreticorum.

II. If: 56. 10. *Speculatores ejus cæci omnes, nescierunt universi, videntes vana &c* Si præsules omnes errârũt, ergo & Ecclesia. CONTRA. Propheta loquitur synecdochicè. Vide dict. Contr. 5. Doct. Acath: IV.

III. Tempore Passionis summus Sacerdos cum omnibus sacerdotibus & senioribus populi; & universo populo erravit, cùm illi Marc: 14. 64. condemnârunt *Reum mortis* Christum: hic verò à sacerdotibus seductus clamavit ad Pilatum Marc: 15, 14, *Crucifige eum.* CONTRA, I, Sacerdotes & Pontifices synagogæ privilegium non errandi in docendo populum tantùm habuerunt usque ad Christi tempora, II, Non omnis populus clamavit: nam etiam Jerosolymis erant Nicodemus, Joseph ab Arimathæa, aliique multi, & multi Judæi erant alibi dispersi, qui non clamârunt.

IV, Omnes Apostoli, qui erant Episcopi Ecclesiæ, tempore Passionis fidem amiserunt, sicut prædixirat eis Christus Matth, 26, 31, *Omnes vos scandalum patiemini in me,* Quare Marc, 16, 14. *Exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis,* CONTRA I. Apostoli tempore Passionis erant solùm Episcopi designati, nec nisi materialis pars Ecclesiæ quæ errare potest; nondum enim acceperant Spiritum Sanctum

ctum, II: Non est probabile Apostolos Fidem amisisse, quia Luc, 22. 32, ait Christus Petro: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* III, *Scandalum* significat peccatum fugæ, non verò apostasiam à fide, IV, In illo Marci tantùm arguit tarditatem in credendo, non fidem amissam, Vide Cornel: à Lap, hic & Bell: Tom: 2, de Eccl: mil: l, 3, c, 17

Corollarium.

SEquitur, *scriptum esse*, Ecclesiam in rebus fidei non posse errare: & *non scriptum esse*, eam posse errare.

CONTROVERSIA VII.
DE
VISIBILI CAPITE ECCLESIÆ CATHOLICA DOCTRINA.

ECclesiæ quidem totius Caput est Christus; tamen quia ipse à militante Ecclesia secundùm visibilem præsentiam abest, est & aliud Caput visibile, quod loco Christi, visibilem hanc Ecclesiam gubernet. Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Exod. 40. 13. *Applicabis Aaron & filios ejus ad fores tabernaculi testimoni,*

& lotos aquâ indues sanctis vestibus, ut ministrent mihi, & unctio eorum in sacerdotium sempiternum proficiat. Si teste Paulo 1. Cor: 10. 6. *In figura facta sunt nostri,* quæ in Veteri Testamento sunt facta, debebit Ecclesiæ esse visibile aliquod Caput, sicut fuit synagogæ caput visibile summus Sacerdos Aaron. Et hoc modò argumentantur Magdeburgenses Cent, 1, l, 1, c, 7,

II, In variis similitudinibus, quibꝰ Ecclesia comparatur: Cant: 6, 4, *Castrorum aciei ordinatæ*, Cant: 7, toto: *Corpori humano*, Joan: 10. 1. *Ovili*, 1, Tim: 3, 15, *Domui*, 1, Petr: 3: 20, *Arcæ Noë*, Quæ ut subsistant, requirunt Caput visibile, à quo regantur. Hinc in illud ad Tim: 3, ait S, Ambro: *Domus Dei est Ecclesia, cujus hodie Rector est Damasus,*

ACATHOLICA DOCTRINA

NOn est in Ecclesia nisi unum Caput invisibile Christus, Verùm,

UBI SCRIPTUM EST?

℟, I, Luc: 22, 24, *Facta est contentio inter* Apostolos *quis eorum videretur esse major? Dixit autem eis: Reges*

genti-

gentium dominantur eorum, vos autem non sic, sed qui major est in vobis, fiat sicut minor, Hic Christus improbavit Zelum inter eos habēdi Caput. CONTRA. Non improbatur *Ca*put, quod regat; sed præscribitur regendi modus humilis & modestus, alienus ab ambitione & Tyrannide. Vide Cornel. à Lap. in Math. 20. 26. & Bell. Tom: 1. de Eccles: mil: lib. 1. c. 9.

II. Ad Ephes: 4. 11. *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas &c.* nec fit mentio unius summi Pontificis. CONTRA. I. Ponit ante omnes in Ecclesia Apostolos; & inter Apostolos (uti Contr. seq. videbimus) uni commendat gregem. II. Hîc non tam Ecclesiæ delineat Hierarchiam, quàm varia dona in Ecclesia. Sic exponūt Chrys. Oecum: Theophyl.

III. Ad Ephes: 4. 7. *Unicuique nostrum data est gratia secundùm mensuram donationis Christi*; dicit Apostolus: Nō verò uni data est summa potestas. CONTRA. Nec nos dicim9, Capiti Vi-

sibili Ecclesiæ datam esse plenitudinem omnis potestatis, quam Christus in suam *Ecclesiam* habet; Christus enim regit in æternum omnem Ecclesiam, quæ est in cælo, purgatorio & terris; & pro arbitrio suo potest Leges condere, Sacramenta instituere &c. Sed visibile Ecclesiæ Caput tantùm eam Ecclesiæ partem, quæ est in terris regit; & quidem dum vivit. Nec potest Sacramenta instituere &c. Vide Bell. hîc loc. cit.

IV. Ephes. 5. 13. *Christus Caput est Ecclesiæ.* Ergo non est ponendum alterum, alioquin Ecclesia erit biceps. CONTRA. Non ponimus alterum Caput cum; sed aliud Caput, sub Christo, ut ejus Vicarium & Visibile: Sicut in Regno, absente Rege ponitur Pro-Rex.

Corollarium.

AN non *scriptum est*, esse aliquod Caput Visibile Ecclesiæ, *& non scriptum est*, non esse visibile Caput Ecclesiæ?

CONTROVERSIA VIII.

DE PETRO VISIBILI ECCLESIÆ CAPITE.

CATHOLICA DOCTRINA.

PEtrus est à Christo constitutus visibile Caput in Ecclesia. Acatholici quærũt.

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Matth. 16. 18. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam &c. Et tibi dabo claves regni cælorum, & quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Per *Petram* S. Petrum intelligi, tenet I. Totum Chalcedonense Concilium 630 Patrum. II, Tota Ecclesia Catholica. III. Aug: Orig: Athan: Basil: Chryf: Theophyl: Tertull: Hilar: Hier: Max: Leo: Greg: aliique: Vide Bell: loc; cit: ad longum. Per *super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*, committi intelligitur regimen Ecclesiæ, à Chryſ: Amb: Greg. Hier: aliisque ibidem. Per *claves* datas intelligitur summa potestas in omnem Ecclesiam, sicut quando Gubernatori

tra-

traduntur claves Urbis, creditur simul tradita potestas Urbem gubernandi. Sic intelligit S. Greg: l. 4. ep: 32. & alii apud Bell: ibidem.

II. Joan: 21. 17. *Pasce oves meas.* Hoc soli Petro esse dictum probat Scripturæ contextus, & agnoscunt P.P. Cyr: Aug: Chrys: Ambr: Max: Leo aliique. Per *pasce* non mandatur solùm, ut ministret cibum ovibus sicut minister, sed provideat, procuret, præsit & dirigat, sicut Præpositus: sic accipit Aug: & alii. Per *oves* intelligitur universa Ecclesia ab Epiph: Chrysost: Amb: Leone, Theophyl: & aliis. Vide Bell: loc: cit: c, 14. 15. & 16.

III. Matth. 10. 2. Marc. 3. 16. Luc: 6. 14. Actor: 1. 13. ubi omnes Apostoli nominantur & numerantur Et Matth: 17. 1. Marc. 5. 37. Marc: 13. 3. Luc: 8. 51. Luc: 22. 8. Joan: 21. 2. Ubi duo vel plures Apostoli nominantur, primo loco ponitur S. Petrus.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Acatholici negant, Petrum esse Caput Eccle

Ecclesiæ in terris à Christo constitutum. Sed Catholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. 1. Cor: 3. 11. *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Jesus.* Hîc Paulus non agnoscit Petrum pro Capite aut fundamento. CONTRA. Christus à Paulo vocatur, & est fundamentum fundamentorum, ·|· primarium, quod seipso subsistit, & sustinet etiam Petrum, juxta S. Aug: in Psalm: 86. 1. Quod non impedit, quò minùs Petrus sit fundamentum secundariũ. Vide Cornel: à Lap. hîc.

II. Ephes. 2. 20. *Superædificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Jesu.* Ergo non solus Petrus est hoc fundamentum. CONTRA. Apostoli dicuntur fundamenta. I. Particularium Ecclesiarum, quas primi in variis regionibus fundârunt, ex quibus coalescit Ecclesia Universalis. II. Quia primi doctrinam à DEO revelatam acceperunt, & per Orbem terrarum disperserunt. III. Quia cum Pe-

tro

tro fuerunt primi Pastores Ecclesiæ Universæ. Inter eos tamen Petrus erat Pastor ordinarius, illi extraordinarii, quasi Legati vel Nuntii ad Regiones, quò Petrus non poterat ipse abire: Petrus autem erat Pastor supremus; ita ut ab eo omnes alii penderent, non verò vicissim ipse ab aliis. Sic ait Hier: l. 1. contra Jovin:

III. Sicut Petrus nomine omnium dixit: *Tu es Christus Filius Dei vivi:* Ita Christꝰ vicissim ei nomine omniū respondit: *Tibi dabo claves &c.* Ergo ex his verbis non soli Petro primatus est assignandus. CONTRA. S. Chrysost: & alii PP. ajunt, cùm alii Apostoli nescirent respondere, Petrum tanquam caput, & os Apostolorum respondisse, Christum tamen Petro soli, tanquam Capiti reliquorum, dedisse claves. Vide Bell hîc c. 12.

IV. Matth: 18. 18. Dicit Christꝰ omnibus Apostolis: *Quæcunque alligaveritis super terram: erunt ligata & in cælo: Et quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cælo.* Joannis 20. 22. *Accipite Spiritum S quorum remiseritis peccata*

remit-

remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Ergo non solus Petrus accepit claves, & potestatem. CONTRA. In loco S. Matth: omnibus quidem Apostolis promittitur clavium potestas, quæ postea Joan: 20 est data, sed (quod adverte) tanquam Legatis & Pastoribus extraordinariis dependenter à Petro, cui potestas data est ut Pastori Ordinario, & Capiti independenter ab aliis: unde soli Petro dicitur, *Pasce oves meas.* Vide Bell: loc: cit:

V. Ad Gal: 2. 5. *Quibus neque ad horam cessimus subjectione, &c.* Hîc Paulus nullam ad Petrum tanquam ad Ecclesiæ caput, agnoscit subjectionem. CONTRA. Paulus non loquitur hîc de Petro, sed falsis subintroductis fratribus, qui urgebãt, ut Titus circũcideretur. Vide Cornel: à Lap: hîc.

VI Ibid: v, 6, *Mihi, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt:* hîc Paulꝰ etiam Petrum ut caput non respicit. CONTRA. Non agit de gubernatione, sed de Evangelio, quod, ait, se non à Petro, aut aliis Apostolis, sed

ab

ab ipso Christo accepisse: patet ex cõtextu capitis.

VII Ibid: v, 8. *Qui operatus est Petro in Apostolatum Circumcisionis, operatus est & mihi inter Gentes.* Ergo Paulus in Jurisdictione fuit à Petro divisus, ita ut Petro tribuerentur Judæi, Paulo Gentes. Ergo Petrus non erat caput omnium. CONTRA. Hæc divisio fuit tantùm Provinciarum, sicut & in Apostolis aliis, omnibus enim dictũ est: *Euntes docete* Gentes, Et revera Petrus etiam ad Gentes abivit; nam sedem Romæ posuit inter Gentes.

VIII, Ibid: v, 11, Petro Paulus *in faciem restitit:* ergo Paulus Petrum non respexit ut suum Caput. CONTRA. Reprehendit Paulus Petrum, sed non negavit ei Primatum: neque indecẽs est, si inferior quandoque, cum debita tamen modestia & reverentia, superiorem moneat. Ita Cypr. in Ep: ad Quintũ; & Greg: Hom: 18: in Ezech:

Corollarium.

VIdes, *scriptum esse*, Petrum à Christo visibile Caput Ecclesiæ esse constitutum, *non verò scriptum esse* eum non esse

esse à Christo constitutum.

CONTROVERSIA IX.
DE
PETRI IN PRIMATU SUCCESSORE.

CATHOLICA DOCTRINA.

PEtro in Primatu, hoc est, in Regimine totius Ecclesiæ, succedit quivis Pontifex Romanus legitimè electus. Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. In Veteri testamento, quod fuit figura Novi, ubi successores Aaronis fuerunt æquè summi Sacerdotes, ac ipse Aaron, Num: 20, 28, Aaroni successit Eleazarus, Jud, 20 28, Eleazaro Phinees, & ita deinceps.

II. Joan: 21, 17, *Pasce oves meas.* His verbis, ait S, Chrys: l, 2, de Sacerdotio, Christus Oves, quarum causâ sangvinem suum effudit, tum Petro, tum Petri successoribus committebat. Ex hoc textu hoc Argumentum conficitur: Necesse est esse aliquem, qui mortuo Petro, & ovile regat,

quod

quod usque ad consummationem mundi manebit, & Oves pascat: eadem enim est necessitas semper, quæ fuit initio Ecclesiæ. Atqui non fuit hactenus in Ecclesia assignatus alius, quàm Romanus Pontifex, quem etiam Concilia, Nicænum, Chalcedonense, Constantinopolitanum ante quintam Synodum, Lateranense, Lugdunense Generale, Florentinum &c. admittunt: Ergo Ille est Successor Petri.

ACATHOLICA DOCTRINA.

ROmanus Pontifex succedit quidem Petro in Romano Episcopatu; non verò in Primatu vel regimine totius Ecclesiæ. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI)

Corollarium.

HInc patet, *scriptum esse*, Petri successorem in Ecclesiæ Primatu esse Romanũ Pontificẽ, legitimè electum: contrarium verò *non esse scriptum.*

CON-

CONTROVERSIA X.

DE INFALLIBILITATE PONTIFICIS.

CATHOLICA DOCTRINA.

SUmmus Pontifex, ut Pontifex, cùm totam Ecclesiam docet, tam in his quæ ad fidem pertinent, quàm in præceptis morum, quæ toti Ecclesiæ præscribuntur, sive in rebus ad salutem necessariis, sive in iis, quæ per se bona aut mala sunt, nullo casu errare potest: ita ut infallibilitas, non in Concilio Episcoporum, nec in cætu Consiliariorum, sed in ipso Pontifice sit statuenda. Clamant Acatholici.

UBI SCRIPTUM EST?

℞, I. Luc: 22, 31, *Simon, Simon: ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* His verbis intelligitur Christus duo pro Petro petiisse: primum ut ipse quantumvis à Diabolo tentetur, non possit unquam veram Fidem amittere. Sic illa, *ut non deficiat fides tua*, explicant August: l: de Corrept: & Grat: cap: 8.

Chrysost

Chrysost: hom: 83. in Matth: Theophyl: hîc. Secundum, ut ipse tanquam Pontifex non possit unquam docere aliquid contra fidem; nec in sede ejus unquam inveniatur, qui cōtra veram fidem doceat. Sic illa, *confirma fratres tuos*, explicant Theophyl: hîc, Leo serm: 3, de Assumpt: suâ ad Pontif: Nicolaus I. in Ep: ad Michaëlem Vide Bell: Tom 1. de Rom: Pont: l. 4. c. 2,

II, Matth: 16, 18, *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiám meam: & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam.* Ex hoc, quòd Christus promittat, portas Inferorum non prævalituras adversùs Ecclesiam; petræ ut fundamento inædificatam, probat Orig: hîc, etiam illam soliditatem & constantiam promissam esse Petræ, ut Ecclesiæ fundamento: nam inquit, *si prævaleant adversùs Petram, in qua fundata est Ecclesia, etiam prævalebunt adversùs Ecclesiam.* Nunquid tota domus corruat, necesse est, si fundamentum destruitur? Ita etiam sentiunt Chrys: Cyrill: Theodoretus, Hier: August: Greg. & alii,

Vide

Vide Bell: loc: cit: Et iisdem verbis idem probari de Petri successoribus clarum est, quia illi æquè sunt petra & fundamentum Ecclesiæ ac Petrus, uti priore Cont: dictum est.

III, Joan: 21, 17, *Pasce oves meas.* His verbis Pontifex constituitur Pastor & Doctor Ecclesiæ, quem ipsa teneatur audire & sequi: ergo ex eo debet Pontifex non posse errare, alioquin & Ecclesia poterit errare, quod est contra Christi promissionē Matth: 16, 18, Nec juvat dicere, teneri Ecclesiam ipsum audire, & sequi, quando rectè docet, non verò quando errat: nā quis judicabit, num erret, nec ne? non ipsi fideles, quia Oves non judicant Pastorem: non Concilium, quia istud, nisi à Pontifice approbatū, ipsum non est infallibile, ut contr: seq: videbitur.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Pontifex ut Pontifex, sive cum Concilio Episcoporum, sive cum cætu Consiliariorum, potest & in fide errare, & contra fidem docere. Sed

UBI

UBI SCRIPTUM EST?
(NULLIBI)

Objiciunt tamen ex primo loco Catholicæ Doctrinæ. I. Quando Christus promisit Petro, non defecturam ejus fidem, nondum erat Romana Ecclesia, nec Dominus sedis Romanæ meminit. Ergo Petro id non promisit ut Pontifici, sed ut privato, CONTRA, Licèt Petrus tum nondum fuerit verbis declaratus, erat tamen in Christi mente designatus.

II. Si quod Petro fuit dictum, etiam dictum est successoribus; ergo etiam omnes successores debebunt priùs Christum negare, & rursum cõverti, quàm fiant Pontifices. CONTRA. I. Illud *conversus* non est intelligendum de Petri conversione à peccato negationis, sed de tentatione aliorum in Ecclesia, ad quos debeat ille & alii ejus successores converti, ut confirment. II. Successoribus in Petro dictum est, quod Petro ut Pontifici futuro erat dictum: converti autem à negatione (siquidem ita libeat explicare) non est dictum

Petro

Petro ut Pontifici, sed ut privatæ personæ.

III Multi Canones docent Pontificem non posse judicari, nisi inveniatur à fide devius: ergo prævisum est eum posse à fide deviare. CONTRA. Canones loquuntur de Pontificis errore personali, non judiciali.

IV. Si Pontifex ut Pontifex etiam solus est infallibilis, ergo frustra sunt Concilia. CONTRA. Licèt sit infallibilis, tamen media humana debet adhibere, ut cautè procedat: quomodo autem cautiùs procedet, quàm si plures particulares Ecclesias audiat?

In aliis objectionibus, ubi errores Pontificum producunt, videndum est; an Pontifex ut Pontifex id docuerit. Vide Bell: loc, cit:

Corollarium.

ERgo *scriptum est* Pontificem esse infallibilem, & *non scriptum est*, eum esse fallibilem.

CONTROVERSIA XI.
DE AUCTORITATE CONCILIORUM IN ECCLESIA.

CATHOLICA DOCTRINA.

Concilia Generalia legitima, & à summo Pontifice confirmata, nec in fide, nec in moribus errare possunt. Sed quærunt Acatholici.

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Matth, 18. 20. *Ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Christum verò hîc de plurium congregatione, arguendo à minori ad majus, loqui, ostendit versus 17. *dic Ecclesiæ: si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus: amen dico vobis, quæcunque alligaveritis &c.* Sic explicat Conc: Chalcedonense act: 3. in Ep: ad Leon: Sexta Syn: act: 17. & Conc: Toletanum III. Si autem Christus est in medio eorum, qui Ecclesiam repræsentant, quomodo possunt errare?

II. Joan: 16. 13. *Spiritus veritatis* (quem ait c. 14. 16. *dabit vobis, ut maneat*

net vobiscum in æternum) docebit vos (nō solum Apostolos, sed etiam Episcopos) *omnem veritatem*. Non autē docet seorsim singulos: ergo congregatos.

III. Actor: 15. 28. Primum Concilium Hierosolymitanum, inquiens: *Visum est Spiritui S. & nobis*, non potest erroris argui, nisi & Spiritus S. possit errare. Ergo nec reliqua, quibus Spiritus S. æquè ac huic assistit, uti modò ostensū est, errare possunt.

IV. Iisdem locis, quibus Contr. 5. & 6. ostensum est, Ecclesiam nec deficere, nec errare posse, Vide ibi.

V. Luc. 10. 16. *Qui vos*, Apostolos & vestros successores Episcopos, *audit, me audit*. Si à DEO jubemur eos ut Magistros nostros audire; ergo debent posse non errare: maximè in nomine Christi congregati.

ACATHOLICA DOCTRINA.

NUllam Concilium, licèt à summo Pontifice confirmatum, est, quod errare non possit. Sed,

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Isa: 56. 10. *Speculatores ejus cæci omnes, nescierunt universi, videntes*

vana, amantes somnia. Ipsi pastores ignoraverunt. Jer: 6. 13. *A Propheta usque ad Sacerdotem cuncti faciunt dolum* Os. 9. 8. *Propheta laqueus ruinæ factus est &c.* An non hic errores significantur? CONTRA. I. Præterquam quòd loquantur per synecdochen (quis enim credat omnes Veteris Testamenti Prophetas tales fuisse?) non loquuntur de Prophetis in unũ congregatis, sed privatim loquentibus II. Sacerdotes Veteris Testamenti non habuére illam à DEO infallibilitatis promissionem, sicut Ecclesia Matth: 16. 18, Vide Bell: hîc c. 8 & sup: Controv: 5. & 6.

II Jer: 14. 14. *Falsò Prophetæ vaticinantur in nomine meo.* CONTRA, Scilicet Pseudoprophetæ, de quibus mox addit: *non misi eos, & non præcepi eis, neque locutus sum ad eos.* Quales non sunt Episcopi in Conciliis legitimè congregati.

III. Act. 20. 29. *Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes Gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes perversa, ut ab-*

abducant discipulos post se. Matth: 24. 11. *Multi Pseudeprophetæ surgent, & seducent multos.* CONTRA. Nunquid hæc aptissimè quadrant ipsis Hæreticis? sic sentit Amb. l. 7. in c. 10. Luc: S. Clemens l. 8 Const; c. 18. & vivente adhuc Paulo Hymæneus, Alexander & alii surrexerunt 1. Tim: 1. 20.

Corollarium.

QUid videtur? nunquid *scriptum est*, Concilia Generalia legitimè congregata, à S. Pontifice confirmata, non posse errare; & *non scriptum est*, posse errare?

CONTROVERSIA XII.

DE CLERICATU IN ECCLESIA

CATHOLICA DOCTRINA.

IN Ecclesia Clerici sunt, quibus Cultus divinus & functiones Ecclesiæ demandantur; & Laici, plebeii & populares, quibus nullum Ecclesiæ ministerium committitur. Quærunt Acatholici,

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Num: 18. 20 & Deut: 18 .2. Dicitur Dñus *esse pars & Hæreditas Sacerdotum*

dotum & Levitarum; eò quòd illis noluerit dari partem in sortitione terræ, sicut reliquo populo: sed iis donavit partem suam i. decimas & oblationes Filiorum Israël. Unde dicuntur de sorte Domini, aut Clerici ex Græco, quod sortem sive hæreditatem significat. Ita Hier, in Epist: ad Nepot. Sicut autem in Veteri Testamento erant Sacerdotes & Levitæ in reliquis distincti, ita & in Ecclesia Clerici sunt distincti à populo, qui ex Græco dicũtur Laici.

II. Jer: 12. 13. *Hæreditatem acceperunt: & non eis proderit.* Vel, juxta septuaginta ex Græco; *Sortes eorum non proderunt eis.* Ex quo loco juxta Orig: hom: 7. in Jer. Epiphan: Ep, ad Joan, Epis, Hieros, Hier, in comm. & Epis. ad Nepot. Episcopi, Presbyteri, & alii Ecclesiastici Ordinis Clerici nominantur. Vide Bell: Tom 2. de Clericis l. 1. c. 1.

ACATHOLICA DOCTRINA.

IN Ecclesia licèt aliqui sint Ecclesiastico Ministerio destinati, aliqui non? non tamen, alii Clerici, alii Laici dicẽdi. Quærũt Catholici.

UBI

UBI SCRIPTUM EST;

℟. I. Ad Gal: 3. 28. *Non est Judæus, neque Græcus: non est servus; neque liber, non est masculus neque fæmina: omnes enim vos unum estis in Christo JESU.* Ex hoc, ajunt, populum Christianum debere unum & simplicem esse, sine differentia personarum. CONTRA I. Apostolus iis verbis solùm vult, ista non facere filios DEI, sed Fidem cũ Spe & Charitate; quod idem nos de Clericatu dicimus. II. Corporis unitas & simplicitas non excludit diversitatem membrorum, juxta, 1. Cor. 12. 20. *Multa quidem membra, unum autem corpus.*

II. 1. Petr. 5. 2. *Pascite, qui in vobis est, gregem Dei &c. neque dominantes in Cleris; sed forma facti gregis ex animo.* Hîc à Petro tota Ecclesia Clerus vocatur. CONTRA. Ubi est scriptum, per *Clerum* totam Ecclesiam intelligi? S. Hier: Ep: ad Nepot. & Oecum, in hanc Epis. per *Clerum* intelligunt Ordinem Ecclesiasticum.

Corollarium.

QUis porrò neget, *scriptum esse*, in

Ecclesia esse Clericos; è contra *non scriptum esse*, non debere in Ecclesia Clericos esse.

CONTROVERSIA XIII.
DE
VOCATIONE MINISTRORŪ CATHOLICA DOCTRINA.

Vocatio seu Missio Episcoporum, & aliorum Ministrorum, quâ Jurisdictio confertur, quæ planè necessaria est, non pertinet ad populum; sed immediatè ad Episcopos & summum Pontificem, mediatè ad DEUM, loquendo de modo ordinario. Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

I. Matth 16. 19. *Tibi dabo claves.* Et Joan. 21. 17. *Pasce oves meas.* His Petro, non populo dictis, commisit Christus Ecclesiam regendam & pascendam: ergo etiam jus vocandi & mittendi, per quos mediatè regat & pascat, quando ipse solus eam immediatè non posset. Vide Bell. Tom. 2. contr. 2. l. 1. c. 4.

II. Actor. 14. 22. *Cum constituissēt* Paulus& Barnabas *illis per singulas Ec-*

cle-

clesias presbyteros &c. Hi autem non erant Laici; sed Episcopi. Vide Cornel. à Lap. hîc.]

III. Ad Tit. 1. 5. *Hujus rei gratiâ reliqui te Cretæ, ut constituas per civitates presbyteros* i. Episcopos & Sacerdotes, inquit Paulus ad Titum, quem ipse priùs constituerat Episcopum: sic explicat Leo I. Ep. 87. ad Episc. Africæ c. 2. & Concil. Sardicense Can. 6.

IV. Hebr. 5. 4. *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à DEO sicut Aaron,* Ergo qui vel seipsum intrudit, vel mittitur, aut vocatur à Laicis, non censendus est legitimus Ecclesiæ Minister.

ACATHOLICA DOCTRINA.

VOcatio seu Missio vel ad solum DEUM *ut Wicleff & Huss volunt, vel ad totam Ecclesiam* i. *Clerum & populum Laicum, ut Luthero & Calvino placet, spectat* Sed.

UBI SCRIPTUM EST?

R. I. Joan. 20. 21. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos,* ait Christus, ergo ad eum solum spectat vocare & mittere Ecclesiæ ministros. CONTRA. De Apostolis verum est, nec initio

aliter fieri decuit; non verò de aliis Episcopis: nam Timotheum & Titū nō misit DEUS immediatè, sed Paulus.

II. Actor. 20, 28 *Attendite gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* CONTRA. Spiritus S. mediatè posuit; sed Apostoli immediatè.

III. Ephes: 4. 11. *Et ipse* Christus *dedit quosdam quidem Apostolos &c alios Pastores & Doctores* ·I·Episcopos. CONTRA. Designatio muniorum talium in Ecclesia est à Christo immediatè; non verò personarum ad talia munia vocatio & missio, nisi initio Ecclesiæ, dum ipse in terris vixit.

IV. Rom: 13. 1. *Non est potestas nisi à DEO* CONTRA. Immediatè vel mediatè.

V. Actor 6. 5. *Placuit sermo coram omni multitudine* fidelium, *& elegerunt Stephanum &c* CONTRA. Hoc uti & alia exempla, ubi populus cum Clero concurrebat in constituendis Episcopis & Presbyteris, probant de electione, quâ tantùm persona designabatur, non verò de Vocatione & Missione, qua Jurisdictio & potestas

ad

ad Eccleſiæ munia obeunda conceditur. Vide Cornel. à Lap. hîc.

VI Matth. 16. 19. *Tibi dabo claves*. & Matth. 18. 18 *Quæcunque alligaveritis &c.* dicta ſunt toti Eccleſiæ; ergo & populo Laico. CONTRA. Ubi hoc ſcriptum eſt in Scriptura? Vide ſup. Contra. 8.

Corollarium.

ECce! *ſcriptum eſt*, Vocationem & Miſſionem Miniſtrorum Eccleſiæ non ad populum pertinere: *non verò ſcriptum eſt*, ad populum pertinere.

CONTROVERSIA XIV,

DE ORDINATIONE MINISTRORUM.

CATHOLICA DOCTRINA.

O*Rdinatio tum Epiſcoporum tum aliorum, non ad Laicos, ſed ad ſolos Epiſcopos pertinet.* Quærunt Acatholici:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Lev. 8. Moyſes Aaronem à DEO electum & vocatum ordinavit, & conſecravit in ſummum Pontificem, & Filios ejus in Sacerdotes. Moyſes autem non erat Laicus ſed Sacerdos, ut *teſtatur* David. Pſalm. 98

6. *Moyses & Aaron Sacerdotibus ejus:* & cum eo Hier. Aug. Nazian, Nyss. Vide Bell. Tom. 2. Cont. 2. l. 1. c. 3.

II. 1. Tim. 4. 14. *Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii* ·l· Episcoporum. Sic explicat Chrys: Theodoretus, Oecum. Theophyl. apud Bell. Neque in Veteri Testamento, nec in Novo, nec in Ecclesia unquam legitur quispiam à Laicis ordinatus.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Totus cætus tum Laicorum, tum Clericorum conjunctim potestatem habet ordinandi Ministros, & licèt soli Pastores vitandæ confusionis causâ manus imponant, tamen nomine populi faciunt, ut is dicatur non solùm eligere & vocare, sed etiam ordinare, ad quod populus Jus habet. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI.)

Nisi fortè Exemplum Michæ Jud. 17. 5. velint allegare, qui sculptile & conflatile sibi fecerat in domo sua, ædiculam quoque in ea huic DEO suo separavit, & fecit ephod & the-

raphim

raphim & vestem Sacerdotalem, & unum filiorum suorum consecravit in Sacerdotem. Sed qualis Michas Põtifex; talis ejus filius Sacerdos. Errorem ipse Michas agnovit: hinc ubi postmodum nactus est Adolescentem Levitem de Bethlehem, mercede eũ conduxit, ut esset in domo sua Sacerdos, dicens: *nunc scio, quòd benefaciet mihi DEUS habendi Levitici generis Sacerdotem.* Ex quo perspicuum est, ipsum Micham judicâsse, filium suum nihil esse minùs quàm Sacerdotem, licèt ipse manus ejus implevisset, & veste Sacerdotali induisset.

Corollarium.

PEr se patet. Ex hoc tamen est colligere, qualis sit Acatholicorum Ecclesia, qualia habeant Sacramenta, qualis cultꝰ divinus, cùm non habeāt Ministros Ecclesiæ ritè ordinatos, nec Sacerdotes, nisi à Catholicis profugos.

CONTROVERSIA XV.

DE CÆLIBATU IN ECCLESIA.

CATHOLICA DOCTRINA.

NOn Jure divino, sed positivo Apostolico est Cælibatus Sacris Ordinibus in Ec-

clesia

clesia Latina annexus ·l· *ut post sacros Ordines susceptos, non ducant uxores; vel, si ante habuerunt, quoad thorum separentur* Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Ad Tit. 1. 8. *Oportet Episcopum esse &c. sobrium, justum, sanctum, continentm* ·l· à libidine & Uxoris amplexu abstinentē. Sic explicat Hier.

II. 2. Tim. 2. 4. *Nemo militans Deo,* in Ecclesiæ Ministeriis, juxta Chrys. & Amb. *implicat se negotiis sæcularibus;* inter quæ Tertull. in exhort. ad Cast. numerat Conjugium, quod apud Gētiles etiam militibus vetitum erat, ut expeditiores essent.

Cùm sit sanctio Apostolica, alia ex Scriptura peti non possunt.)

ACATHOLICA DOCTRINA.

N*On solùm ante, sed etiam post susceptos sacros Ordines, licet Uxorē ducere, ne fornicādi periculo Ecclesiæ Minister exponatur.* Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. 1. Tim: 4. 3. *Probibentes nubere* vocantur Hæretici: ergo Ecclesia non potest Ecclesiæ Ministris prohibe-

hibere. CONTRA. Apostolica Cō-stitutio non prohibet absolutè in Ecclesia nuptias, sed Cælibatum tanquam conditionem in Ordinandis requirit; nec tamen vel ad sacros Ordines, vel ad Cœlibatum cogit.

II. 1. Tim. 3. 2. & Tit. 1. 6. Inter reliquas boni Episcopi dotes ponit Conjugium: ut *sit unius Uxoris Vir*. CONTRA. Non præcipit hoc Paul9, nec in Episcopo requirit; ipse enim contrarium fecit, qui de se dicit, 1. Cor: 7. 8. *Dico non nuptis & Viduis, bonum est illis, si sic maneant, sicut & ego.* Et quotquot hucusque in Latina Ecclesia sanctissimi fuerūt Episcopi, continentes fuerunt. Hoc textu autem Apostolus exigit Episcopū non esse bigamū. Ita Epiph. Theophyl. Hieron. Leo & alii apud Cornel: à Lap. hîc.

III. Ibid. v. 11. *Mulieres* ·I· ministrorum Ecclesiæ; *sint pudicæ*. ergo vult Apostolus eos habere uxores. CONTRA. Loquitur de eorū Uxoribus, quas ante Ordinationem duxerant; á quibus tamen postmodum se continebant; & vult non facilè conjuga-

jugatũ ordinandũ, quin moraliter de continentia etiam Conjugis constet.

IV. 1. Cor: 9. 5. *Nunquid non habemus potestatem mulierem sororem* 1 Uxorem, *circumducendi, sicut & cæteri Apostoli &c* CONTRA. Non loquitur de Uxoribus aliorum Apostolorum, sed piis fæminis, quæ Apostolis de facultatibus suis ministrabant: sicut & Christum hoc fine aliquæ sequebantur Luc. 8. 3. Ita explicat Chrysost. Theodor. Oecum. Theophyl. Amb. Haymo, Tertull, Hieron, Aug. Vide Bell. Tom. 2. contr: 2. l. 1. c. 20. Dicũtur autem *sorores mulieres*, sicut Act. 1. 16. dicebantur *Viri fratres.*

V. 1. Cor. 7. 2. *Propter fornicationem unusquisque uxorẽ suam habeat:* quod periculum cùm etiam sit in Ecclesiæ ministris, videtur & illis Apostolus præcipere. CONTRA: I. Loquitur de Conjugatis Laicis; qui uxores in paganismo ductas volebant dimittere, II. non præcipit, sed svadet: & contrarium sæpè eodem capite dicit. Nõ tamẽ hæc suasio ad Ecclesiæ Ministros pertinet, quibus liberũ erat cultui divino se mancipare, vel non. *Corol-*

Corollarium.

NUnquid ergo *non scriptum est*, Ecclesiæ Ministros debere esse uxoratos?

CONTROVERSIA XVI.

DE CONSILIIS EVANGELICIS CATHOLICA DOCTRINA.

VOluntaria Continentia, Obedientia & Paupertas, in quibus perfectio Religiosa consistit, non præcepta sunt; sed consilia DEO grata. Quærunt Acatholici.

UBI SCRIPTUM EST?

I. de continentia.

℞. I. Is 56. 4. *Hæc dixit Dominus Eunuchis: qui custodierint sabbatha mea & elegerint, quæ ego volui, & tenuerint fœdus meum, dabo eis in domo mea locum, & nomen melius à filiis & filiabus.* De cõtinentibus voluntariis, ob verbum *elegerint* explicant Hier. Cyr. Aug. Bas. Ambros. Gregor. Vide Bell. Tõ. 2. Cont. 2. l. 2. c. 9.

II. Matth. 13. 23. *Qui in terram bonam seminatus est, fructum affert; & facit aliud* (continentia virginalis) *centesimum, aliud* (viduitas) *sexagesimum,*

aliud

aliud (conjugium) *trigsimum*. Sic exponunt Cypr. Hier: Aug. & alii, & virginitatem ut DEO gratiorem aliis præferunt, utpote cui majus meritum respondet.

III. Matth. 19. 10. Dicentibus Discipulis: *non expedit nubere, ait: non omnes capiunt verbum hoc. Et sunt Evunuchi, qui seipsos custraverunt propter regnũ cælorum: qui potest capere capiat.* Ex hoc probat August. esse consilium, non præceptum.

IV. 1. Cor. 7. 25. *De Virginibus præceptum Domini non habeo: consilium autem do.* Et v. 16. *Quod vult faciat: non peccat, si nubat*. Si liberum, ergo non est præceptum.

II de Obedientia.

I. Matth. 19. 21. *Si vis* (non cogeris) *perfectus esse &c. veni sequere me* ·l· Obediendo. Sic ipse Christus explicat Matth. 16, 24, Qui vult venire post me, abneget semetipsum, renunciando suo judicio, & submittendo se judicio alterius; sicut ego, *qui fui obediens usque ad mortem* Philip. 2, 8, loquitur enim de sequela in moralibus.

II.

II. Jer. 35, 18, Laudat DEUS Rechabitas, quòd obediverint in iis, ad quæ præcepto divino non tenebantur, Patri suo Jonadab præcipienti, ne biberent vinum in sempiternum, domum non ædificarent, sementem nō sererent &c. & remunerat ut rem sibi gratam. Vide Bell. Tom. 2. l. 2. c. 9. Per hos intelligi Religiosos, vide Cornel. à Lap. hîc.

III. De Paupertate.

I. Matth. 21, 19, *Si vis* (non præcipio) *perfectus esse, vade, vende omnia, quæ habes & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo.* Ecce præmium! Cur ergo non sit DEO paupertas grata? Ita Hier, Aug, Hil, Chrys, & alii apud Cornel, à Lap, hìc.

II. Matth, 19, 29 Dicenti Petro' *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Respondet Christus: *Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Uxorem, aut Filios, aut agros propter nomen meum: centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.* Hæc de consilio, nō de præcepto explicant SS. PP. apud

Cor-

Cornel. à Lap. hîc. Et præmium probat, placere DEO.

ACATHOLICA DOCTRINA

HÆc tria, quæ vocant Consilia Evangelica Catholici, & opera super erogationis, mera sunt, impietas & superstitio: unde nec per se meritoria sunt, nec Deo placent, nec à Deo suadentur, sed prohibentur. Sed.

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Deut. 6, 5, Matth, 22. 37, Marc. 12, 30, Luc. 10. 37. præcipitur à Deo omnibus, *Diliges Dominum DEUM ex toto corde, ex tota anima, ex tota fortitudine, ex tota mente, ex tota virtute, ex omnibus viribus.* Nihil hîc reliquum est homini, quod liberè supererogare possit, cùm debeat omnia. CONTRA. Præcipitur sic *toto corde* DEUS diligi, ut non dividamus cor, simul aliud, quod DEO adversatur, cum DEO diligendo, quale est peccatum, vel quod inducit in peccatū, quod impletur, si ab illicitis abstineamus. An non autem supererogari quid potest, etiam amore DEI à licitis abstinendo? Sic apud Cornel. à Lap. hîc explicat Victor Antioch. Vide Bell. Tom. 2. hîc c. 13. II.

II. Luc 17, 10. *Cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus; quæ debuimus facere, fecimus.* Si inutiles, ergo nihil ampliùs possũt facere, quod gratum sit. CONTRA. I. His potiùs consulit, ut impletis præceptis non acquiescamus; sed ad opera etiam supererogationis assurgamus. II Non dicit eos esse inutiles; sed vanæ gloriæ vitandæ causâ suggerit, ut inutiles se potiùs reputẽt, quã de impletis præceptis vanè se extollant Sic apud Corn. à Lap. hîc Bern. Amb. Chryſ. & alii.

III. Deut. 4, 2, *Non addetis ad verbum, quod vobis loquor.* Et 12, 32, *Quod præcipio, hoc tantùm facito Domino, nec addas* Ergo superaddere præceptis Cõsilia, est impium. CONTRA. I. Prohibemur ad præcepta addere, quod ea corrumpit, uti Cont, 1, in Doct. Acath ℞ I dictum: Consilia autem perficiunt, non corrumpunt. Quis enim neget, licere aliquid alteri donare, eò quod præceptum sit non furari? II Christus addidit consilia, non homines: quis autem prohibeat Legislato-

latori ad leges suas aliquid svadere amplius, quam quod legibus est præceptū? Vide Bell, Tō. 1. Cōt, 3, l, 4, c, 17.

IV. Ad Philip, 4, 8, *De cætero, fratres, quæcunque sunt vera, quæcunque justa, quæcunque sancta, hæc cogitate.* Nihil est, quod huic Apostoli præcepto possit superaddi. CONTRA. Apostolus hic præcepit, ne contraria ·l· falsa, impudica, impia &c. cogitem9; alioquin, ut quæcunque vera positivè cogitemus, debebimus & totā scripturam & totam Philosophiam, & Mathematicorum demōstrationes cogitare. Sic apud Cornel: à Lap, hîc explicat Theophyl. Chrys: Amb. & alii.

V. 1, Tim, 5, 14. *Volo Juniores nûbere, filios procreare, nullam occasionem dare Adversario maledicti gratiâ.* CONTRA. Non absolutè præcipit, sed svadet, si continere non possint; & illò tendit quod dicit, 1. Cor. 7, 9, *Meliùs est nubere quàm uri.*

Corollarium.

QUidni *scriptum est*, Hæc tria, Consilia esse, non præcepta; DEO tamen grata: *& non scriptum est*, esse impia & DEO ingrata. *Con-*

CONTROVERSIA XVII.
DE VOTIS
CATHOLICA DOCTRINA.

QUæcunque bona opera fiunt ex voto, etiamsi alias non sunt præcepta à DEO, sunt verè DEI cultus, & Deo grata. Ast

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Gen: 28, 20, *Jacob vovit votum, dicens: Si fuerit DEUS mecum, & custodierit me in via &c. erit mihi Dominus in DEUM, & lapis iste, quem erexi in titulum, vocabitur Domus DEI, cunctorumque decimas offeram tibi.* Hoc votum non fuisse de re præcepta, patet; quia erat conditionatum.

II. Psal. 131. 2, David *Votum vovit DEO Jacob, si introiero in tabernaculum domus meæ &c. donec inveniam locum Domino,* pro templo exstruendo. Non fuisse de re præcepta patet 2, Reg. 7. 7. & tamen Deo gratum Votum, ostendit v. 16. ubi Davidi propterea Dominus promittit stabilitatem throni.

III. Vota de quibus Lev. 27, Num: 6. & 30, Deut. 12, & 23. non erant de rebus præceptis, & tamen grata fuis-

fuisse DEO, patet, Deut, 23. 21. ubi eorum solutionē severissimè urgebat DEUS, inquiens: *Cum Votum voveris Domino DEO tuo, non tarderis reddere, quia requiret illud Dominus DEUS tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Si nolueris polliceri, absque peccato eris*; quia non est præceptum.

IV. Isa: 19, 21. *Colent eum in hostiis & in muneribus, & vota vovebunt Domino & solvent.* Hæc de votis Christianorum explicat Hier: & Cyr: Vide Bell, Tom: 2, Cont: 2, l, 2, c, 17.

V. 1. Tim: 5, 11, *Cùm luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt, habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.* | *Voverunt* continentiam & *non reddiderunt*, ait Aug: in Ps: 75, & alii plures apud Cornel. à Lap: hîc. Ergo & apud Christianos vota erāt usitata.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Vota quæcunque, nisi fiant de rebus à DEO præceptis, impia sunt, & nihil ad DEI cultum faciunt. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Ps. 53, 8. *Voluntariè sacrificabo tibi*

tibi Ergo non ex voto, quod necessitatem imponit. CONTRA. Ex Voto non ita necessitatur homo, ut non possit non facere, si velit peccare: sed sicut voluntariè vovit, ita voluntariè votum implet.

II. 1 Cor. 7. 35. *Non ut laqueum vobis injiciam* ·|· ad Continentiam quidem hortor, sed non ad Votum, quod velut laqueus cogit, CONTRA. Si quis temerè vel invitus voveat, potest Votum laqueus dici, non autem si liberè & voluntariè voveat.

III. 2. Cor: 9. 7. *Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit DEUS.* CONTRA, Loquitur de necessitate, quam pudor vel respectus humanus in faciendis bonis operibus, non autem de ea, quam Charitas, ex quâ vota fiunt, inducit. Sic Patres apud Corn: hîc.

IV. Ad Philē: v. 14, *Ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed voluntarium.* CONTRA. Idem est sensus hujus, qui prioris.

V. Eccl: 5, 3, *Displicet DEO infidelis*

& stulta promissio; qualis est Continentiæ, quam nemo potest servare, nisi ex speciali dono DEI, Sap: 8: 21, *Scivi quoniam aliter non possem esse continens, nisi DEUS det.* CONTRA. Continentia dicitur quidem donum DEI, sed requirens hominis cooperationem; quia licèt sine gratia DEI servari non possit; potest tamen cum ea (quam sufficientem nulli unquam negat) servari; & à plurimis servatur. Quare votum illius non est stulta promissio. Aliud est, si quis voveret esse Propheta &c. esset stulta promissio, quia donum Prophetiæ est DEI donum sine hominis cooperatione.

Corollarium.

HInc nemo non videt *scriptum esse,* Vota de rebus etiam non præceptis esse DEI cultum & DEO grata: contrarium autem *non esse scriptum.*

CONTROVERSIA XVIII.
DE OBSERVATIONE LEGIS DIVINÆ
CATHOLICA DOCTRINA.

L*Ex Divina à justis hominibus absolutè*

potest

potest observari, non quidem per solas vires liberi arbitrii, sed per auxilium gratiæ DEI, & spiritum fidei, & Charitatis in ipsa justificatione infusum Quærunt Acatholici:

UBI SCRIPTUM EST?

℟ I. Matth: 28, 19, *Euntes ergo*, ait Christus, *docete omnes gentes &c.* v. 20. *Docete eos servare omnia, quæcunque mandavi vobis.* Cur autem mittat, qui servare doceant, si servari, non possunt?

II. Matth: 11, 30, *Jugum meum suave est, & onus meum leve.* Et 1, Joan: 5, 3, *Et mandata ejus gravia non sunt.* Hic usum est Concilium Trid: Sess: 6, cap: 11, ut ostendat mandata DEI non solùm possibilia; sed & facilia esse. Neque vocatur *suave jugum*, quia renatis non imputatur prævaricatio legis, ut ait Calvinus; quia non imputatio peccati nō aufert à lege vel levitatē vel gravitatē, quā in se habet.

III. Joan. 14. 15. *Si diligitis me, mandata mea servate.* V. 21. *Qui habet mandata mea & servat ea, ille est qui diligit me.* V. 23. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit.* Rom: 13. 8. *Qui diligit pro-*

ximum, legem implevit. Gall: 5. 14. *Omnis lex in uno sermone impletur: dilige proximum tuum sicut te ipsum* Quis autem neget, posse nos & Deum & proximum diligere, quando in hoc *cognoscemur Christi esse discipuli?* Joan: 13, 35. Aut putari prudenter potest Deus signum amoris erga se à nobis exigere, quod sit impossibile?

IV. 3 Reg: 14. 8. *Non fuisti sicut servus meus David, qui custodivit mandata mea, & secutus est me in toto corde suo, faciens quod placitum esset in conspectu meo.* Et c. 15 5. *Eò quòd fecisset David rectum in oculis Domini, & non declinâsset ab omnibus, quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, excepto sermone Uriæ.* Luc. 1. 6. Zacharias & Elisabeth *erant justi ambo ante DEUM incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini sine querela.* Joan: 17. 6, dicit Christus de discipulis suis: *Tui erant: & mihi eos dedisti, & sermonem tuum servaverunt.* Quod hi fecerunt, quidni & alii omnes cum eadem divina gratia possint?

ACATHOLICA DOCTRINA.

L*Ex divina plenè est impossibilis homini;*

ut

ut etiam justus eam servare non possit, Æquè nobis impossibilia sunt omnia præcepta, atque illud: Non concupisces, ait Luth, lib, de libert, Christi, Sed Catholici quærũt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Act: 15. 10. *Quid tentatis DEUM imponere jugum super cervices discipulorum* (loquitur de renatis & fidelib9) *quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus? Sed per gratiam Domini JESU Christi credimus salvari, quemadmodum & illi.* CONTRA, S. Petrus loquitur de lege ceremoniali Veteris Testamẽti, quod ex contextu clarum est. cùm enim quidam discipulorum putarent totam legem Moysis esse adhuc Gentilibus conversis servandam, habitum est super ea re primum Concilium, in quo Petrus ista dixit.

II. Gal. 3. 10. *Quicunque ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt, Scriptum est enim maledictus omnis qui non permanserit in omnib9, quæ scripta sũt in libro legis.* Ex hoc loco sic concluditur: Maledict9 est, juxta Moysen, qui non servat totam legem, nemo autem potest totã legem servare; ergo maledictus est,

qui ex operibus legis est l legi subditus, & tamen ejus observatione, utpote impossibili, justificari non potest, CONTRA. Apostoli sensus hic est: quicunque Evangelio Christi promulgato, adhuc sub legé Moysis est, sub maledicto est: quia, quòd fidem & gratiam Christi, sine qua lex servari non potest, non habeat, legem divinam non potest servare; & consequenter erit à DEO maledictus, juxta illud Deut 27 26. Hinc tale argumentum est formandum; Maledictus est juxta Moysen omnis, qui non servat totam legem; sed nemo potest suis viribus sine fide & gratia Christi legem totam servare: ergo maledicti sunt, qui volunt legem servare & tamen extra fidem & gratiam Christi sunt. vide Bell: Tom. 3. de Justit. l. 4. c 14.

III. Rom: 7, 18, *Velle servare legē adjacet mihi, perficere autem non invenio* CONTRA. Apostolus non loquitur de legis observatione, sed de actu concupiscendi, licèt is citra consensum non sit peccatum: quem velit tamen

non

non sentire, sed non possit perficere, ut non sentiat, & quandoque invitus & citra consensum cogatur sentire. Hinc optat hac etiam, innocua necessitate liberari, inquiens: v. 24. *Infelix homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus.* Vidè Aug: Tr: 41. in Jo: l, 6, in Julianum c. 21.

IV. Jac: 3, 2, *In multis offendimus omnes,* Et 1, Joan: 1, 8, *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Ergo legem nemo potest totam servare, ut non sit peccati alicujus reus. CONTRA. SS. Jacobus & Joannes loquuntur de Peccatis venialibus, quæ non sunt contra, sed præter legem ·l· aliqua imperfectio in observatione legis juxta S. Thomam 1, 2, v 88 1, Error est Acatholicorum, qui putant, omnia peccata esse mortalia, nulla venialia, de quo mox.

Corollarium.

PAtet *scriptum esse*, legem divinam posse observari cum DEI gratia, & *non scriptum esse*, non posse observari.

CONTROVERSIA XIX.
DE
PECCATIS ACTUALIBUS.
CATHOLICA DOCTRINA.

PEccatorum, ex natura sua alia sunt mortalia, & contra legem, quæ hominem amicitiâ DEI excludunt, & mortis æternæ reum constituunt: alia Venialia & præter legem, quæ non excludunt DEI amicitiâ, & tantùm temporalis supplicii reum reddunt, Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. 1. Matth: 5, 22, *Qui irascitur fratrì suo, reus erit Judicio, qui autem dixerit, Raca, reus erit concilio: qui autem dixerit, fatue, reus erit Gehennæ ignis.* Quanta peccatorum diversitas, ubi alia gehennâ, alia judicio tantùm, aut cõcilio digna censentur! Nempe, *qui irascitur* solùm interiùs, in judicium vocari potest, & notatur culpa Venialis. Qui dicit *Raca* (vox est nihil significans, nisi animi commotionem) de eo consultari potest, quali pæna sit dignus: & notatur ambiguitas, an Venialis, an mortalis sit culpa. Qui dicit, *fatue* ·l· convitiando, di-

dignus est gehennâ, & notatur Culpa mortalis. Sic August. l. 1. de serm. Dom: c. 9. Vide Bell: Tom: 3. de Amiss. gratiæ l. 1. c 9 & Cor: à Lap: hîc.

II. Matth. 23. 24. *Duces cæci excolantes culicem, Camelum autem glutientes.* Et Luc. 6. 41. *Quid vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras?* His arguit Pharisæorum peccata Dominus: dum autem alia *culici* & *festucæ*, alia *Camelo* & *trabi* comparat, quis non agnoscit, illa levia, hæc gravia censeri? Cur alioquin peccata illa rebus tam dissimilibus conferret?

III Luc: 12. 59. *Dico tibi, non exies inde: donec etiam novissimum minutum reddas.* Per minutum intelligunt Tertul. Orig: Hieron: Cyp: Ambros: Eus: apud Bell: loc: cit: peccata levissima, quæ tamẽ non impunita relinquẽtur.

ACATHOLICA DOCTRINA.

PEccata omnia sunt ex natura sua mortalia; sed ex sola DEI miseratione Venialia 1· quando DEUS, non imputando, eorum veniam indulget Verùm.

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Deut: 27. 26. *Maledictus, qui non permanserit in sermonibus hujus legis.* Ezech: 18. 4. *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* Hîc nulla fit distinctio peccatorum. CONTRA. Moyses & Ezechiel loquũtur de gravissimis peccatis, à quibus populum deterrent.

II. Rom, 6. 23. *Stipendia peccati Mors.* De omni peccato loquitur. CONTRA. Loquitur solùm de eo, quod cum Justitia & gratia Dei non consistit, quale est mortale.

III. Jac: 2. 10. *Qui offendit in uno factus est omnium reus.* CONTRA. Loquitur eum de peccatis, quæ sunt contra Legem ·l· mortalibus contextus docet. Dicit autem fieri omnium reum, quia si contra unum præceptum peccavit, nihil ad mortem evitandam facit, reliqua omnia servasse, quia charitatem violavit.

IV. Matth: 5. 19. *Qui solverit unum de mandatis istis minimis, minimus vocabitur in regno cælorum* ·l· planè excludetur, licèt sit minimum peccatum ergo inter Venialia & Mortalia nullum

lum est discrimen. CONTRA. Loquitur de Pharisæis & Scribis, qui prava interpretatione minima mandata destruebant quod non erat minimū, sed maximum peccatum.

V. Joan. 13. 8. *Si non lavero te*, à peccatis Venialibus juxta S. Aug: hîc *non habebis partem mecum*. Ergo Venialia etiam separant à Deo & consequenter non differunt à mortalibus. CONTRA, I. Christus minatur Petro ob inobedientiam, quòd nollet obedire in lotione pedum, separandū: illa verò erat grave peccatum. II. Venialia non simpliciter excludunt à Regno cœlorum sicut mortalia, sed ad tempus donec eluantur.

VI. Matth. 10. 42. *Quicunque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem*. Si minima opera bona merentur vitam æternā, ergo etiam minima peccata mortem æternam. CONTRA. I. Hîc non dicitur pro minimo opere dàndum Cœlum; sed mercedem aliquam: sic nec sequitur pro minimo peccato dandam pœnam æternam. II. Dare *calicem a-*

quæ frigidæ ex amore DEI, non est minimum, sed valdè magnum opus; cui non potest opponi peccatum veniale. III. Operi minimo dare maximam mercedem, est ingens liberalitas, quæ non est arguenda: sed peccato minimò infligere maximam pœnam, est injustitia & crudelitas. Vide Bell. Tom. 3, de amiss. Gra. l. 1. c. 12.

Corollarium.

AUdi? *scriptum est*, esse peccata alia Mortalia, alia Venialia: *non* verò *scriptum est*, omnia esse mortalia.

CONTROVERSIA XX.
DE LIBERO ARBITRIO.
CATHOLICA DOCTRINA.

IN homine etiam post Adami lapsum est liberum arbitrium :|· libera potestas ex mediis unum præ alio eligendi; aut unum acceptandi vel respuendi, tam in actionibus liberis, quàm in moralibus, & ad salutem pertinentibus: pro executione tamen egere auxilio gratiæ divinæ. Acatholici quærũt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. Pluribus in locis, si non his ipsis vocibus quoad sonum, certè clarissima peri-

periphrasi, ut nullius egeant explicationis.

I. Quoad liberam electionem hominis. Gen. 4. 7. *Sub te erit appetitus tuus: & tu dominaberis illius.* Num: 30. 14. *In arbitrio viri erit, ut faciat, sive non faciat.* Deut 30. 19. *Testes invoco Cælum & terram, quod proposuerim vobis vitam & mortem: elige ergo vitam &c.* Jos: 24. 14. *Optio vobis datur: eligite hodie quod placet, cui servire potissimum debeatis.* 2 Reg. 24. 12. *Trium tibi datur optio; elige unum, quod volueris ex his.* 3 Reg: 3. 5. *Postula, quod vis, ut dem tibi.*

II. Quoad liberam executionem, ut nimirum homo aliqua possit facere, quæ non facit; & contra aliqua possit non facere, quæ facit. 3. Reg: 3. 11. *Quia postulasti Verbum hoc, & non petisti tibi dies multos, nec divitias, aut animas inimicorum tuorum* (quæ scilicet poterat postulare) *sed postulâsti tibi sapientiam &c.* 4. Reg: 12, 4. *Pecuniam quam,* (poterant non inferre) *sponte & arbitrio cordis sui inferunt in templum; accipiant illam Sacerdotes.* Eccl: 31, 10. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus*

sus: *facere mala & non fecit.* 1, Cor, 9, 1, *Non sum liber?* v. 4. *Nunquid non habemus potestatem manducandi & bibendi? nunquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi?* quod tamen facere non voluit, Actor: 5, 4, *Nónne manens tibi manebat; & venundatum in tua erat potestate?*

III. Quoad electionem & executionem cum adjũcta conditione. Isa: 1, 19. *Si volueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis: quodsi nolueritis, gladius devorabit vos.* Matth: 19, 17, *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata,* v, 21. *Si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes & da pauperibus,* Luc: 9, 23, *Si quis vult venire post me abneget semetipsum &c,*

Huc possent ex sacris literis adduci omnia præcepta, consilia, cohortationes: quare enim quid præcipitur, consulitur, adhortatione urgetur fieri, nisi quia potest non fieri? Hæc omnia colligit S. Aug: l, de gratia & lib: arb: cap, 2, Vide Bell: Tom, 3. de lib, Arb, lib, 4, c. 7,

ACATHOLICA DOCTRINA

Homo in statu naturæ corruptæ non habet ulla in re liberum arbitrium; ne in

indifferentibus & civilibus; unde illud servum arbitrium vocant, quod coactè operetur, Sed UBI SCRIPTUM EST?

℞. I, If. 41, 23, *Bene aut malè, si potestis, facite*, CONTRA Propheta hîc non homines sed gentium simulacra alloquitur, de quibus David Psalm. 113. *Oculos habent & non videbunt &c.*

II. Ezech: 36. 27, *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis, & judicia mea custodiatis*. Sine hoc Spiritu non poterant, ergo non habebant liberum arbitriū. CONTRA. Per Spiritum intelligitur hîc gratia DEI excitans, qua interna inspiratione svadet & invitat, ut consentiamus ad implenda mandata; ita tamen, ut in potestate voluntatis relinquat consentire excitanti vel non, nimirum adjuvat infirmitatem, non tollit libertatem.

III. Ps: 118 36. *Inclina cor meum in testimonia tua, & non in avaritiam*. 3. Reg. 8 58 *Inclinet corda nostra ad se, ut ambulemus in universis viis ejus, & custodiamus mandata ejus*. Qui sic orat, certè non habet in sua potestate, ut faciat,

vel

vel non faciat. CONTRA. Qui sic orat, petit à Deo gratiam ad exequẽdum, quod liberè elegit; sicut in priore dictum.

IV. Joan. 8. 34. *Qui facit peccatum, servus est peccati.* Si est servus, ergo non liber. CONTRA. Servitus peccati opponitur libertati à peccato, non verò libertati naturæ: hinc servus peccati, non est quidem liber à peccato, sed tamẽ est liber, ut maneat in illa servitute, vel Dei auxilio se liberet.

V. Joan: 15. 4. *Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis.* Ergo nisi homo juvetur à Deo, nihil potest. CONTRA. Hoc nihil efficit, nisi ut ostendat, ad executionẽ Dei gratiam libero arbitrio necessariam esse, sicut palmiti vitis, quod non negamus.

VI. 1. Cor: 4, 7. *Quid habes, quod non accepisti?* Si nihil habemus proprii, ergo nec actiones sunt in propria potestate. CONTRA. Liberum arbitrium accepimus dono à Deo, & ideo nostrum est, ut pro arbitrio nostro

cum

cum gratia Dei possimus facere & omittere: hinc c. 3. 8. dicit: *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundùm suum laborem;* quem scilicet ex *suo* ·l· libero arbitrio faciet, cùm posset non facere.

VII Joan: 15. 5. *Sine me nihil potestis facere.* Rom; 9. 16. *Non est volentis, neque currentis, sed miserentis* DEI 1. Cor: 3 6 *Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat DEUS.* CONTRA. Hæc solùm probant nos ad exequendum, quod liberè elegimus, Dei gratia indigere.

Corollarium.

NUnquid ergo *scriptum est*, esse in homine liberum arbitrium, & *non est scriptum*, non esse liberum arbitriū?

CONTROVERSIA XXI.
DE JUSTIFICATIONE
CATHOLICA DOCTRINA

HOmo justificatur fide, non tamen sola; sed cum aliis Virtutibus. Timore, Spe, Charitate, Pœnitentia, Sacramento & Proposito novæ vitæ. Ex Trid. Conc. Sess. 6. c. 6. Acatholici quærunt.

UBI

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. In communi: Jac: 24. *Videtis, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantùm:* Hanc Epistolā pro Canonica accipiunt cum tota Ecclesia omnes SS. Patres: Sed Acatholici non recipiunt.

II. *De Fide.* Hebr. 11. 6. *Sine fide impossibile est placere Deo, credere enim oportet accedentem ad Deum* Hab: 2. 4 *Justus in fide sua vivet.* Hinc fides à SS. PP. vocatur *Origo Justitiæ, janua in vitam &c* apud Bell: hîc Tom: 3. l. 1, c. 13.

III. *De Timore.* Eccleſi. 1. 28. *Qui sine timore est, non poterit justificari* v. 27. *Timor Domini expellit peccatum.* Hinc S: Aug. apud Bell: ait: *nunquam accidit, ut quisquam veniat volens fieri Christianus, qui non aliquo Dei timore sit perculsus.*

IV. *De Spe.* Prov: 28. 25 *Qui sperat in Domino, sanabitur.* Psal; 36. 40. *Eruet eos à peccatoribus, & salvabit eos, qui speraverunt in eo.* Matth: 9. 2, *Confide Fili remittuntur tibi peccata tua* Hinc Aug: apud Bell: *Nemo ait, potest bene agere pœnitentiam, nisi qui speraverit indulgentiam.*

V.

V. *De Charitate* inchoata scil: Luc: 7. 47. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum* Gal: 5. 6, *Neque circumcisio aliquid valet, neque præputium; sed fides quæ per Charitatem operatur,* Hoc operatur sumitur passivè. 1. Joan. 3 14. *Translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres, Et qui non diligit, manet in morte.*

VI. *De Pœnitentia.* Actor: 11. 18. *Et gentibus dedit Deus pœnitentiam ad vitam.* 2. Cor: 7. 10. *Quæ secundùm Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur,* Ezech: 18. 21 *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, vita vivet & non morietur.* Luc, 13. 3. *Nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.*

VII. *De Sacramento,* nimirum Baptismi, Joan: 3. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S, non potest introire in regnum cælorum.*

VIII. *De proposito novæ vitæ.* Ezech: 18, 31, *Projicite à vobis omnes prævaricationes vestras, & facite vobis cor novũ & Spiritum novum* De quo scripsit librũ integrum Aug: de fide & operib9. Vide SS. PP: apud Bell:

ACATHOLICA DOCTRINA

Fides sola, excluso omni alio opere, hominem justificat. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟, I. Rom: 3. 27. *Ubi est gloriatio tua,* Judæe, quâ tibi arrogas justitiam? *Exclusa est. Per quam legem? Factorum? non: sed legē fidei, Arbitramur enim justificari hominem per fidem sine operibus legis.* Rom: 4. 2, *Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum,* CONTRA, Apostolus in primo loquitur de operibus veteris legis uti ex seq: patet: Et de fide, quæ gratiam, Spem, Charitatem &c, complectitur, In secundo loquitur de operibus ante fidem solis naturæ viribus factis, ita August: apud Bell: hîc,

II, Gal, 2, 16, *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi* :l: sed solùm *per fidem Jesu Christi* CONTRA, I, Loquitur de lege veteri, II, Particula *nisi* malè explicatur per *solùm*: quia quando per illam aliquid alteri opponitur, uti hic fides opponitur operibus, significat apud Latinos *sed*

III, Ephes: 2, 9, *Gratia Dei salvati estis*

estis per fidem, non ex operibus: CONTRA Apostolus solùm excludit opera sine fide & gratia facta,

IV, Philipp: 2, 9, *Ut inveniar in illo, non habens meam justitiam, quæ ex lege est* per opera; *sed illam, quæ ex fide Christi* sine operibus, CONTRA. Fides Christi non excludit opera, sed includit. Vide Aug. hîc apud Bell.

V. Luc: 7. 50. *Fides tua te salvam fecit.* Joan: 1. 12. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, qui credunt in nomine ejus.* Joan: 3. 36. *Qui credit in Filium, habet vitam æternam.* Rom: 5. 1. *Justificati ex fide pacem habemus ad Deum* CONTRA. Licèt non fiat hîc mentio operum, nullus tamen SS. Patrum de solâ fide intelligit.

VI. Luc. 8. 50. *Crede tantùm & salva erit.* Ecce hîc per *tantùm* sola fides exigitur. CONTRA. Verum est, loqui Christum de sola fide, sed in ordine ad miraculum in excitanda Jairi filia: ad miracula enim impetranda sola fides sufficit, cùm miracula non faciant ad Justificationem.

VII. Joan. 3. 16. *Ut omnis, qui credit*

dit in eum, non pereat, seu habeat vitam æternam. CONTRA. Particula *omnis* cum *non* explicatur à S. Aug: apud Bell: per *nemo* l *ut nemo qui credit, pereat:* ex quo fides quidem esse necessaria deducitur, sed non sola. Sic etiam alii textus Act. 13. 39. Rom: 1. 16. Rom: 10 4. & 1. Joã: 5, 1,-intelligēdi.

VIII Rom: 4. 11. *Si ex lege hæredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio.* per *legem* autem intelliguntur opera. CONTRA. Per *legem* intelliguntur opera legis veteris, vel sine fide & gratia facta: ex quo bene dicit, si hæc justificant, ergo frustra est fides

Corollarium.

QUid putas? an non *scriptum est*, non solam fidem justificare, & *non scriptum est*, solam fidem justificare?

CONTROVERSIA XXII.
DE INCERTITUDINE JUSTIFICATIONIS.
CATHOLICA DOCTRINA.

SIne speciali revelatione nemo potest esse certus, certitudine fidei, cui nullo modo possit falsum subesse, de sua Justificatione

tione ·I· *sibi esse remissa peccata.* Acatholici quærant:

UBI SCRIPTUM EST?

R. I. Prov: 20. 9. *Quis potest dicere: mundum est cor meum, purus sum à peccato?* Non dicit neminem *esse mundum corde*, quia Christus testatur, posse esse mundos corde Matth: 5, 8, Sed neminem posse *dicere, se esse mundum.*

II. Eccl: 9. 1. *Sunt justi atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo utrùm amore an odio dignus sit; sed omnia in futurum servantur incerta.* Ad litteram sumit S. Hier:

III. Eccl: 5, 5, *De propitiato peccato noli esse sine metu &c. ne dicas: miseratio Domini magna est; multitudinis peccatorum meorum miserebitur.* Clarissimus est textus contra eos, qui se dicunt certos esse de justitia, modò fide Christi Justitiam apprehendant

IV. Job: 9, 11, *Si venerit ad me, non videbo eum, si abierit, non intelligam:* v. 20. *Si justificare me voluero os meum condemnabit me, si innocentem ostendero, pravum me comprobabit. Etiamsi simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea.* Hæc,

si certa fide novisset Job, se esse justum, sine mendacio dicere non potuisset,

V. Ps. 18, 13, *Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo.* Qui locus non tantùm de venialibus, sed & mortalibus intelligi debet. Vide Hier: Bern: apud Bell: hîc.

VI, 1, Cor: 4, 4, *Nihil mihi conscius sum sed non in hoc justificatus sum: qui autem judicat me, Dominus est.* Fortè Deus videt in Conscientia mea latere, quod ego non video: Sic exponunt Amb: Chrys: Hier: Aug: aliique apud Bell. hîc l. 2. c. 5.

VII. Dan: 4. 24 *Forsan ignoscet DEUS.* Joel: 2, 14, *Quis scit, si convertatur, & ignoscat DEUS?* Hæc & alia passim non respiciunt incertitudinē promissionis divinæ, sed nostræ dispositionis: quâ posita non possumꝰ de Justitia certi esse.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Fideles non solùm possunt, sed etiam debent certa fide statuere sibi peccata esse remissa, modò firma fide Justitiam Christi

sti sibi imputatam apprehendant, Sed
UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Luc. 17. 10. *Cùm feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: servi inutiles sumus; quod debuimus facere, fecimus.* Si Christus nos jubet dicere, fecisse nos, quæ debuimus facere; ergo debemus posse certi esse, alioquin juberet nos mēriri. CONTRA. Christus non hortatur nos, ut putemus nos omnia fecisse, quæ præcepta sunt; quod esset superbire: sed hortatur ad humilitatem, svadens, ut licèt bona fide fecerimus, quæ sunt præcepta, & nullius transgressionis nobis conscii simus, demisè de nobis sentiam9; cùm possit peccatum nobis occultum latere, quod DEUS cognoscit.

II. Joan. 3. 21, *Qui facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur operá ejus quia in DEO facta sunt.* Qui sic audet ad justitiæ solem accedere, debet certò scire, sua opera esse bona. CONTRA. Hoc non sequitur, nam etiam peccatores confidenter accedebant ad Christum, ut justificarentur, imò Christus jubebat, Matth. 11. 28. *Ve-*

nite ad me, qui laboratis &c Deinde hoc textu docet Christus naturâ suâ mala opera fugere lucem, bona è contra lucem non erubescere.

III. Joan: 13, 35, *In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionẽ habueritis ad invicem.* Si alii possunt cognoscere de nobis, ergo & unusquisque de seipso. CONTRA. Christus ponit signum, quo exteriùs alii possint cognoscere, quis sit Christi discipulus, non tamen certò & fide divina, sed fide humana & conjecturali.

IV. Joan. 14. 17. *Vos cognoscetis eum* Spiritum Sanctum, *quia apud vos manebit. & in vobis erit.* CONTRA. Loquitur de cognitione Spiritûs S. per fidem, sine quâ nemo potest dona ejus accipere, ne dum sperare: non autem de justificatione.

V. Joan: 14, 20, *In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis.* CONTRA. In hoc loco juxta Aug: & Cyrill: hîc loquitur de cognitione beata post hanc vitam. Ddinde si contendatur loqui

seum

eum de hac vita, explicatur de Ecclesia, in qua quia sumus per fidem, cognoscimus Christum esse in nobis, sicut est in Ecclesia, cujus ipse Caput est, & nos membra.

VI. Rom: 3. 22. *Justitia DEI per fidem JESU Christi in omnes & super omnes, qui credunt in eum.* CONTRA. Apostolus non loquitur de secunda justificatione, sed de prima: unde nihil facit contra nos.

VII. Rom: 8. 15. *Accepistis Spiritum adoptionis Filiorum DEI, in quo clamamus, Abba, Pater: ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quòd simus Filii DEI.* Si Spiritus S. nobis dat testimonium, ergo certi sumus. CONTRA. I. Latini interpretes dicunt, non intelligi per *testimonium Spiritûs S.* revelationem, sed internam aliquam svavitatem & pacem, quæ est tantùm signum conjecturale. II. Græci dicunt, illud *testimonium Spiritûs S.* non esse nisi motionem aliquam internam, quâ incitamur, ut dicamus *Pater*: An autem illa motio interna sit à Spiritu S. semper, non constat no-

bis fide divinâ; cùm etiam magni peccatores ex aliqua interna motione dicant *Pater*.

VIII. Rom: 8. 38. *Certus ſum, quia neque mors &c. poterit nos ſeparare à charitate DEI.* CONTRA. S. Auguſt. ſic explicat, certum eſſe, omnes prædeſtinatos in charitate perſeveraturos: de nullo autem in hac vita certi ſumus an ſit prædeſtinatus. Amb: Hier: & alii per *certus ſum* intelligunt confidentiā aut certitudinē conjecturalē.

IX. 1. Cor. 2. 12. *Accepimus Spiritum, qui ex DEO eſt, ut ſciamus, quæ à DEO donata ſunt nobis.* Inter hæc dona eſt juſtificatio. CONTRA. Apoſtolus non loquitur de particularibus donis, ſed communibus omnibꝰ electis, uti eſt æterna gloria.

X. 1. Cor. 11. 28. *Probet ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat.* CONTRA. Non loquitur de certitudine fidei, ſed morali ex conſcientiæ ſufficiente diſcuſſione.

XI. 2. Cor: 1. 12. *Gloria noſtra hæc eſt, teſtimonium Conſcientiæ noſtræ.* CONTRA. Conſcientiæ teſtimonium magnam

gnam parit lætitiam, sed non facit certitudinem fidei de justificatione.

XII. Eph: 3, 12. *In quo habemus fiduciam, & accessum in confidentia per fidẽ ejus.* Hæc inferunt certitudinem in eo, qui audacter accedere audet. CONTRA, Esse audacem, non est esse certum: sed certitudo gignit audaciam. Attamen Apostolus loquitur de veritate mysteriorum fidei, non verò de certitudine justitiæ nostræ.

XIII. 1. Joan: 3. 14 *Scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres* c. 5. 19. *scimꝰ quoniam ex Deo sumus.* CONTRA. I. Per *scimus* non infertur certitudo, sed conjectura. II. Joannes loquitur quidem de se, non tamen secundùm fidei certitudinem, sed confidenter. Vide de omnibus his Bell. hîc l, 3. c. 9.

Corollarium.

EX hoc Colliges, *scriptum esse*, neminem esse certum de sua Justificatione sine revelatione: & *non esse scriptum*, nos ex imputata Justitia esse certos.

CONTROVERSIA XXIII DE NECESSITATE BONORUM, OPERUM CATHOLICA DOCTRINA.

HOmini justo rationis usum habenti, opera bona, sive præcepta, sive supererogationis sunt necessaria ad salutem, non solùm ratione præsentiæ, sed etiam efficientiæ ·l· ita ut sine illis fides salutem non efficiat.
Acatholici quærunt:

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Hebr 10. 36 *Patientia vobis necessaria est, ut facientes voluntatem DEI reportetis promissionem.* I. Patientia utpote actus virtutis, opus est, & quidem juxta Jac, 1. 12. Opus perfectum. II. Necessaria ratione efficientiæ, quia est necessaria ut reportetis promissionem.

II. Phil. 2. 12. *Cum metu & tremore salutem vestram operamini.* Ecce necessitas operum ratione efficientiæ.

III. 2. Cor: 7. 10. *Tristitia, quæ secundùm DEUM est, pænitentiam in salutem stabilem operatur.* Pœnitentia utique

que opus est, sed illa per tristitiam effecta, operatur salutem.

IV. Matth: 19. 17 *Si vis ad vitam ingredi serva mandata*, Quis autem servabit, quin faciat opera? Item Matth: 25. 34 *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi enim &c.* Causa salvationis à Christo assignatur, exhibuisse opera misericordiæ; omisisse verò, causa damnationis. Et quis neget, ea esse ad selutem necessaria?

V. Jac: 1. 52. *Qui permanserit in ea* ·|· *lege, non auditor obliviosus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.* v. 22. *Estote factores verbi, & non auditores tantùm, fallentes vosmetipsos.* Jac: 2. 14. *Quid proderit fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Nunquid poterit fides eum salvare?* Quàm clarè!

VI. Jac: 2. 21. *Abraham Pater noster, nónne ex operibus justificatus est, offerens filium suum super altare? Vides, quoniam fides cooperabatur operibus ejus, & ex operibus fides consummata est? &c. Videtis, quoniam ex operibus justificatur*

homo, & non ex fide tantùm? similiter & Raab meretrix, nónne ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, & aliâ viâ ejiciens? His nihil videtur addendum, eò quod Aug: l. de fide & oper, c. 14. disertè affirmet, scopum Epist: S. Jac: (uti & Petri, Joan: & Judæ) esse, docere fidem veram atque Catholicam, contra hæresin tunc jam exortam, quæ docebat, fidem sine operibus, ad salutem sufficere. Unde non mirum est, hanc Epist: nostris Acatholicis non placere.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Opera bona, non ratione efficientiæ, sed ratione præsentiæ sunt ad salutem necessaria, nimirum ut per ea fides esse viva & vera ostendatur: Hinc sola fides efficit salutem. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Rom: 4. 3: *Credidit Abraham & reputatum est illi ad Justitiam.* Jac: 2, 23 additur: *Et amicus DEI appellatus est.* Qui locus tantùm mentionem facit de fide & est directè S. Jacobo contrarius, quanquam & ipse S. Pauli locum ad Rom: ex Gen: 15. 6. adducat.

ducat. CONTRA. Et Paulus & Jacobus loquuntur tam de prima Justificatione, quâ ex impio quis fit justus, uti patet ex v. 5. quàm de secunda, quâ ex justo fit justior, ut patet ex v. 20 Unde hic sensus efficitur: Abraham & primò justificatus est per fidem, cùm primùm credidit DEO; & secundò justificatus est etiam per fidem, quâ secundò Deo promittenti & præcipienti credidit: á neutra tamen fide Paulus opera excludit, nisi quæ solùm naturæ viribus sine fide & gratia sunt facta, ad fidẽ in utraque justificatione exigit, in prima quidem ut dispositiones, in secũda verò ut merita. Sic ex S. August: aliisque Doctoribus explicat Gab: Vasq: Tom: 2. in 1, 2. dis: 210. c 8. apud Corn. à Lap. hîc.

II. Rom: 3. 27. *Exclusa est gloriatio tua, per quam legem? factorum? non: sed per legem fidei.* Excluditur ab Apostolo omnis operum gloriatio. CONTRA. Eorum scilicet operum, quæ vel veteris sunt legis, vel sine fide & Christi gratia fiunt, gloriatio excluditur.

NOTA, Acatholicos pro hac Cõtroversia eosdem textus adducere, quos in Contr. 21. & sequente adducunt, quare hîc recensére omitto,

Corollarium.

S*Criptum* ergo *est*, opera bona cum fide ad salutem necessaria esse, & *non scriptum est*, solam fidem sine operibus salutem operari.

CONTROVERSIA XXIV.
DE
BONORUM OPERUM MERITO.
CATHOLICA DOCTRINA.

O*Pera Justorum verè bona & justa sunt, ideóque verè ac propriè sunt meritoria, non cujuscunque præmii, sed ipsius vitæ æternæ, secundùm justitiam ex condigno ob DEI promissionem.* Acatholici quærunt,

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Matth. 5, 16, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.* Quod ipse Christus bonum dicit, poteſtne esse malum? An putas, per peccata & mala DEus potest glorificari? II.

II. 2. Petr. 1. 10. *Satagite ut, per bona opera certam vestram Vocationem & electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis.* Cur ad bona opera Apostolus hortatur, si sunt peccata & mala?

III. Matth: 5. 12 *Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis*, & Matth: 20 ' 8. *Voca operarios & redde illis mercedem.* Per hanc parabolam Aug, Hier. Greg: & alii apud Bell: hîc intelligunt remuneratione͂ bonorum operum in cælo. Si aute͂ merces redditur bonis operibus ergo verè sunt meritoria.

iV. 2. Tim. 4. 8 *Reposita est mihi corona Justitiæ, quam mihi reddet Dominus in illa die justus Judex &c*, Hebr: 6. 10. *Non est injustus Deus, ut oblivi-scatur operis vestri.* Hinc ex justitia de condigno ob promissionem à Deo factam dari operibus bonis vitam æternam, docent Aug: Cypr: Chrys: & alii apud Cornel: à Lap: 2. Tim: 4 Licèt enim opera nostra, sint Dei, tamen etiam sunt nostra quia liberè facimus, quæ possemus non facere ut ad Christum cum Aug, dicere pos-

simus: *Redde quod promisisti, quia fecimus, quod jussisti.*

V. Jac: 1. 12. *Accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.* Ecce promissa operibus vita!

VI 2, Thess: 1 5. *Ut digni habeamini regno Dei, pro quo & patimini.* En opera digna sunt regno DEI!

VII. Huc pertinent alia plura loca. Job: 1. 22. & 2 3. Ubi Deus Jobum commendat. Ps. 16. 3. Sap: 9. 12. Act. 10. 35. Ps: 61. 13. Matth: 16. 17. Rom. 2. 6. & 7. & Matth: 25. 34 Quæ omnia vide apud Bell. hîc Tom: 3. de Justif: l. 5.

ACATHOLICA DOCTRINA.

OPera bona Justorum sunt verè mala & peccata coram Deo: unde nec meritoria vitæ æternæ, quæ solùm ex misericordia datur. Verum

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Ps: 142. 2. *Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* Ergo opera hominis nō possunt dici justa CONTRA. I. S, Aug, sic explicat: hominem ex se verè nihil habere, quo

justi

justificetur, sed solùm ex gratia DEI: ex quâ etiam habet, quòd possit bene operari. II. Aug: Greg; Hier: & alii ajunt, Davidem loqui de venialibus, sine quibus vix ullus vivit: quæ operibus bonis admixta, non efficiunt quidem, ut opera bona sint mala, faciunt tamen ut homo puniri possit, & à præmio retardari.

II. Eccl: 7. 21. *Non est homo justus in terra, qui faciat bonum & non peccet.* Si non potest facere bonū, quin peccet; ergo bonum, quod facit, est peccatum. CONTRA. Sensus est juxta Hier: hic, neminem tam bene operari, quin subinde etiam veniale quid committat.

III. Isa. 64. 6. *Quasi pannus menstruatæ universæ Justitiæ nostræ.* Quàm clarè! CONTRA. Non loquitur Isaias de justis, sed de insignibus peccatoribus, nam dixit v. 5. *Ecce tu iratus es, & peccavimus.* II. Loquitur de sacrificiis, Neomeniis &c. quæ prava intentione vitiabant, & tamen justitias vocabant.

IV. Ps.102.4. *Coronat te in misericordia & miserati-*

& miserationib9 Ergo non ex merito. CONTRA. Juxta Aug cũ merito stat misericordia, quæ venialia remittit, nec prohibet meritis ex Justitia dari coronam. Ex misericordia deinde datur gratia, sine qua bene non possumus operari.

V. Dan. 9. 18. *Non in justificationibus nostris prosternimus preces nostras ante faciem tuam: sed in miserationibus tuis multis* CONTRA. Daniel loquitur solùm de captivitatis tempore, inquā populus ob peccata devenerat, unde non poterat opera bona allegare.

VI. Luc. 17. 10. *Cùm feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus* CONTRA. Hunc locum vide explicatũ, Contr: de Consiliis.

VII. Rom: 6. 23 *Gratiâ autem Dei vita æterna.* Quid clarius? CONTRA. Dicitur gratia, quia gratìs habemus Dei gratiam, qua possumus bene mereri.

VIII. Rom. 8. 18. *Non sunt condignæ passiones ad futuram gloriam.* CONTRA. Non est proportio, si & operum & gloriæ substantiam attendamus; est tamen, si charitatem, ex qua opera

opera fiunt, consideremus: sicut peccatorum deliciæ minora sunt, quàm gehenna, sed ob DEI contemptum dignæ sunt tantâ pœna.

IX. Tit. 3. 5. *Non ex operibus Justitiæ, quæ fecim9, sed secundùm suam magnam misericordiam salvos nos fecit.* Ergo fit Christi meritis injuria, si merita velimus prætendere. CONTRA. Si simul fatemur, nos hæc ipsa merita ex Christi gratia habere, non facimus ullam injuriam Christo.

Corollarium.

EX his videre est, *scriptum esse*, opera Justorum esse bona & meritoria: sed *non esse scriptum*, ea esse peccata & non meritoria.

CONTROVERSIA XXV.

DE PURGATORIO.

CATHOLICA DOCTRINA.

PRæter Cælum & infernum, est locus quidam, quem vocamus Purgatorium, in quo animæ quæ in hac vita non plenè sunt purgatæ, post eam purgantur. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. 1. Cor 3. 10. *Fundamentum*

posui:

posuit: alius autem superædificat. Unusquisque autem videat, quomodo superædificet, &c si quis autem superædificat super fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fænum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit. Dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, & uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit. Si cujus opus manserit, quod superædificavit, mercedem accipiet. Si cujus opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem. In hoc Textu, *Fundamentum* est Christus, à Paulo & aliis Apostolis annũciatus: qui *superædificant*, sunt Doctores post Apostolos, & Christiani: *aurum, argentũ & lapides* sunt tũ doctrina salutaris, tum opera bona: *lignum, fænum, stipula*, tum doctrina inutilis & curiosa, tum peccata venialia aliis bonis operibus mixta. *Dies Domini* est extremi judicii dies. *Ignis*, qui in die domini uniuscujusque opus probabit, est severum Dei judicium probans & examinans ea, quæ superædificata sunt, *Ignis* per quem salvus erit, est pœna temporalis purgatoria,

ad

ad quã post mortẽ adjudicantur, qui superædificãt *fœnum* &c. l. peccata venialia, aut inutiles doctrinas cũ bonis operibus miscẽt, ut exurẽdis iis patiã tur, salvi tamẽ post purgationẽ in igne præstiã fiant. Sic apud Bell: hîc l. 1. c. 6 exponũt August: Chrys: Amb: Ans: Thõ: Theod: Theophil: Cypr: & alii.

II. Matth. 5. 25. *Esto consentiens Adversario tuo citò, dum es in via cum eo; ne fortè tradat te Adversarius Judici, & Judex te tradat ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.* In hoc textu *Adversarius* est Dei lex, vel ipse Deus, qui nostris pravis desideriis adversatur *Via* est præsens vita, *Judex* est Christus. *Tortor* vel *minister* est Dœmon, *Carcer* est locus purgatorius, *Novissimus quadrans* sunt minuta peccata, quæ in purgatorio plectuntur. Sic apùd Bell: hîc l. 1. c. 7. exponunt Cypr. Orig. Hil. Amb. Hier, Aug: & alii.

ACATHOLICA DOCTRINA.

POst hanc vitam nullum est purgatoriũ; sed, si quod est, solùm habetur in hac

vita

vita & in morte: horror enim & pœna mortis, si quid purgandum superest, purgat. Sed
UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Ps. 126. 3. *Cùm dederit dilectis suis somnum, ecce hæreditas Domini.* Hîc inter *somnum & hæreditatem* ·I· mortem & beatitudinem nihil intercedit, quod purgatorium dici possit. CONTRA. S. August: exponit de generali resurrectione; ubi non erit purgatorium.

II. Eccl: 9. 10. *Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas.* Hîc nullum in altero sæculo, remedium relinquitur peccatori. CONTRA. I. S. Hier: hîc explicat de iis, qui ob mortalia peccata descendunt ad Gehennam. II. S. Greg: l 4. Dial. c. 39 ait, hîc moneri omnes, ut in hac vita studeant ita vivere, quo illam à Deo indulgentiam mereantur, ut ubi ad purgatorium venerint, juvari se à vivis permittat: se enim ipsos juvare non valebunt.

III. Eccl. 11. 3. *Si ceciderit lignum ad*

ad Austrum aut ad Aquilonem: in quocunque loco ceciderit, ibi erit Hîc non datur tertius locus. CONTRA. Sicut per austrum intelligitur Gloria cœlestis; ita etiam Purgatorium, nam qui ad purgatorium mittitur, certus est de æterna salute. Vide Hieron. hîc. & Bern. apud Bell hîc. c. 12. Eodem modo explicatur illud 2. Cor 5. 10.

IV. Matth. 25. 34. & 41. aliis dicetur *Venite benedicti*; aliis *maledicti*. Ubi hic purgatorium? CONTRA. Sermo est de extremo judicii die, ubi finem habebit purgatorium.

V. Luc. 23. 43. Latroni dictum est: *Hodie mecum eris in Paradiso* Ergo is non habuit purgatorium? Ita. Neque negamus, posse hominem sic vivere, & tam multa patienter tolerare, ut sine pugatorio cælum petat.

VI 2. Cor. 4. 1. *Si terrestris domus nostræ hujus habitationis dissolvatur, ædificationem ex DEO habemus, domum non manu factam, æternam in cælis.* Ergo recta à morte ibunt, pii ad cælum. CONTRA. Apostolus solùm dicere intendit,

dit, Cælum non patere ante mortem.

VII. Apoc, 14. 13. *Beati mortui, qui in Domino moriuntur: amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis* Si omnes pii post mortem requiescunt, ergo non torquentur. CONTRA. I. Ansel. explicat de extremo Judicii die. II. Richard, à S. Vict. & Haymo explicant de viris perfectis, & Martyribus, qui nihil purgandum secum ex hac vita efferunt. Vide Bell. hîc l, 1. c. 12.

Corollarium.

ERgo *scriptum est*, Purgatorium esse; & *non scripum est*, non esse.

CONTROVERSIA XXVI.
DE SUFFRAGIIS pro DEFUNCTIS.
CATHOLICA DOCTRINA.

ANimæ in purgotorio detentæ possunt vivorum suffragiis, nimirum sacrificio Missæ, Oratione, Eleemosynis, Jejuniis, Peregrinationibus & aliis operibus pœnalibus & satisfactoriis juvari. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Mach: 12. 46. (Quem librum

Eccle

Ecclesia & Conc. Carthag: 3. Can. 47. August. l. 18, de Civita; Dei, c. 36. pro Canonico agnòscunt) *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exarare, ut à peccatis solvantur*, & ibidem miserat Judas Jerosolymam duodecim millia drachmas argenti in sacrificia pro mortuis expendenda. In cælo autem defuncti præcibus & sacrificiis non egent: in inferno iis non prosunt, ergo sermo est de animabus in purgatorio existentibus.

II. Tob. 4. 18. *Panem tuum & vinum tuum super sepulturam justi constitue, & noli ex eo manducare & bibere cum peccatoribus* Hic locus à S. Chrys, apud Bell. hîc c. 3, explicatur de eleemosynis in solatium defunctorum.

III. 1. Reg: 31. 15. Viri Jabes Galaad *tulerunt ossa Saul & Jonathæ; & sepelierunt, & jejunaverunt septem diebus*, 2. Reg: 1. 12, *David omnesque viri, qui erant cum eo, planxerunt & fleverunt, & jejunaverunt usque ad vesperam super Saul.* Nec jejunavit David solùm in signũ luctûs, nam pro filio suo ægroto quidem jejunavit, non verò pro mor-

tuo (ubi tamen luctus solet esse maximus) quia eum ut Innocentem sciebat suffragiis non egere. Vide Bell: hîc lib: 1. c 3.

IV. Eccl: 7: 37. *Mortuo non prohibeas gratiam.* Quæ autem alia gratia possit mortuo exhiberi, quàm ut suffragiis juvetur?

ACATHOLICA DOCTRINA

DEfunctis non prosunt quidquam suffragia vivorum Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Eccl 9. 5. *Viventes sciunt, se morituros: mortui autem nihil noverant amplius, nec habent ultra mercedem, quia oblivioni tradita est memoria eorũ.* CONTRA. Sapiens loquitur de bonis hujus vitæ, quasi dicat, mortuos nil scire, quid agatur de rebus, quas reliquerunt, nec posse illis propria actione uti ad suam liberationem, sicut poterant ante per dispositionem. Vide Bell: hîc l. 2. c. 15.

II. Gal: 6. 5. *Unusquisque onus suum portabit.* Hæc explicat Hier. de altera vita, in qua nemo ab altero possit juvari. CONTRA. Hier: vel intelli,

telligendus de iis, qui cum mortali decedunt, vel de extremo Judicii die, quando cessante Purgatorio, etiã cessabunt suffragia mortuorum: Nam is ipse graviter invectus in Vigilantiũ, qui negavit post mortẽ posse precibꝰ vivorũ, quenquã defunctorũ juvari.

Corollarium.

S*Criptumne est*, non posse vivorum suffragiis defunctos juvari, aut *scriptum est*, posse juvari?

CONTROVERSIA XXVII.
DE CULTU SS.
CATHOLICA DOCTRINA.

ANgeli, & Sancti à Pontifice & Ecclesia Canonizati, possunt publicè, non Canonizati verò, privatim à nobis coli, non latriâ, quæ soli Deo convenit; sed duliâ, qui medius est inter cultum latriæ & Civilem. SS. verò Humanitas Christi & B. V. ob majorem excellentiam, quàm habeant alii SS. cultu Hyperduliæ. Acatholici quærũnt:

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Ps. 98. 5. *Adorate scabellum pedum ejus* ·|· Arcam Testamenti, *quoniam sanctum est.* Si Arca coli potuit,

quia

quia sancta, cur non etiam Angeli & sancti?

II. Num. 22. 31. *Balaam vidit Angelum stantem in via, adoravitque eum pronus in terram.* Et Jos. 5. 14. Cùm Josue audiit virum ante se stantem esse Principem exercitûs Domini ·I· Angelum, *cecidit pronus in terram & adoravit.* Hæc adoratio non potest dici cultus latriæ, neccultus merè civilis; ergo duliæ.

III 1, Reg: 28. 14. *Intellexit Saul, quod Samuel* I anima ejus, suscitata *esset inclinavit se super faciem suam in terra & adoravit.* Non potest dici cultu civili adorâsse, quia is defunctis non convenit, ergo duliæ

ACATHOLICA DOCTRINA

NEc Angeli, nec homines defuncti possunt ullo modo à vivis coli. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Deut. 6. 13. *Dominum DEUM tuum timebis, & illi soli servies.* Servire autem est colere? ergo non potest alteri, quàm Deo, tribui. CONTRA. Ex Græco *vocabulo,* ostenditur] per *servire* intelligi cultum latriæ.

II.

II. 1. Tim: 1. 17. *Soli Deo honor & gloria.* CONTRA. Non omnis sed certus ·l· latria.

III. Matth: 4. 10. Diabolus à Christo tantùm petiit juxta Græcum inclinationem, & tamen Christus negavit, cùm soli Deo debeatur. CONTRA, Diabolus petiit inclinationem latriæ: unde Latinus textus dicit: *si adoraveris.*

IV. Gal. 4. 8. Exprobratur Galatis: *iis. qui naturâ, non sunt Dii serviebatis.* CONTRA, *Servire* sumitur hîc ab Apostolo pro latria, uti contextus probat.

V: Act. 10. 26. Petrus prohibuit Cornelium se adorare. Item Actor. 14. 14. Paulus & Barnabas vetuerũt sibi sacrificari. Item Apoc. 19. 10. Joannes se adorari inhibuit. CONTRA, Prohibuerunt cultum latriæ Deo debitum.

Corollarium.

QUid *scriptum est?* Angelos & sanctos posse coli, an non posse coli?

CONTROVERSIA XXVIII.
DE SS. INVOCATIONE.
CATHOLICA DOCTRINA

SAncti, sive Angeli, sive Homines, piè & utiliter à Viventibus invocantur; non ut ipsi ex se nobis aliquid conferant, sed pro nobis orent, & per Christum apud Deum nobis, quod petimus, impetrent. Acatholici quærunt·

UBI SCRIPTUM EST?

℟: I Gen: 48. 16. *Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis.* Hic apertè Jacob Angelos invocavit.

II Exod: 32 13 *Recordare Abraham, Isaac, & Israel servorum tuorum.* Hîc Moyses non quidem expressè invocat Abraham &c. quia ante Christi mortem non erant in cœlo, sed tamen eorum merita apud Deum allegat.

III 1 Reg: 7 8. Invocant filii Israë Samuelem. *Ne cesses pro nobis ad Dominum Deum nostrum clamare, ut salvet nos de manu Philisthinorum.* Job 42. 8 *Job servus meus orabit pro vobis.* Rom: 15. 30. *Obsecro vos, fratres, ut adjuvetis*

me in orationibus vestris pro me ad Deum. Si licuit viventes Dei amicos invocare, cur non licebit eos cum Deo regnantes in cælo invocare? An quia ipsi juvare nolunt? at majore sunt charitate præditi, quàm ante. An quia non possunt? cur non possint in cælo, quod potuerunt in terris? An quia non sciunt, quid oremus? Undè sciunt angeli peccatoris pœnitentiam de qua gaudent Luc. 15? An quia Deo fit injuria, si alius quàm ipse invocetur? Sic neque viventes licebit invocare.

ACATHOLICA DOCTRINA.

INutile, imò illicitum est sanctos sive Angelos, sive Homines invocare, ut pro nobis orent. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞, I. Rom: 10. 14. *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt?* Vides? nemo invocandus, nisi in quem credimus, qui solus est Deus. CONTRA. Ergo nec viventes licebit invocare, nam etiam in illos non credimus. Apostolus autem loquitur de Deo, quem nemo possit invocare, nisi in eum cedat.

II. 1. Tim: 2. 5. *Unus mediator est Dei & hominum, homo Christus Jesus.* Ergo invocando SS. pro mediatoribus injuria fit Christo. CONTRA, Sic nec vivorum preces essent petendæ. Deinde non rogamus sanctos, ut vice Christi fungantur apud Deum: sed ut precibus suis juvent, quò facilius per Christum, quod petimus, impetremus. Quæ hîc fiat Christo injuria?

III. 3. Reg: 8. 39. *Tu nôsti solus cor omnium.* Ergo etiam solus Deus novit preces nostras, & non Sancti. CONTRA. Deus solus propria virtute cor omnium novit: sancti autē cognoscunt quid & quantum à Deo ipsis manifestatur, sive visione beatifica, sive speciali revelatione.

IV. Luc: 11. 9. *Petite & dabitur vobis.* Joan: 16. 23. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Ex his sequitur, Deum paratissimum esse nos juvare: quid ergo & sancti sunt invocandi? CONTRA, Quid ergo Deus misit ad Job amicos ejus Job 42. 8?

V, Matth: 6. 9. Docet Christus solum Patrem cœlestem invocandum

CON-

CONTRA; Ergo nec Christus, nec Spiritus S. est invocandus. Deinde ibi Christus non prohibet sanctos invocare.

Corollarium.

SEquitur, *scriptum esse*, posse sanctos invocari: *non* verò *scriptum esse*, illicitum esse sanctos invocare.

CONTROVERSIA XXIX.
DE SANCTORUM RELIQUIIS, CATHOLICA DOCTRINA.

S*Anctorum Reliquiæ piè & fructuosè ab hominibus coli possunt.* Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. 4. Reg: 13. 21. *Cùm* cadaver *tetigisset ossa Elisai, revixit homo.* Quo miraculo Deus ostendit, quam etiam grata sibi sint ossa suorum amicorum.

II. Matth. 9. 20. *Mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, tetigit* cum reverentia *fimbriam vestimenti ejus* ut sanaretur. Actor 5. 15. Ad umbram S. Petri ponebant ægros, ut curarentur. Act. 19. 12. *Super langvidos deferebantur à corpore Pauli sudaria & semicinctia, & recedebant ab eis langvores.* Si

verò

verò impium esset, Reliquias colere, nec Christus, nec Petrus, nec Paulus id permisissent.

ACATHOLICA DOCTRINA

IMpium est sanctorum reliquias aliquo cultu venerari. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Matth: 23. 29. *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocrytæ, qui ædificatis sepulchra Prophetarum; & ornatis monumenta justorum.* Ergo non placet Deo honor, qui reliquiis exhibetur. CONTRA, Christus reprehendit eorum intentionem. I. Quia faciebant, non ut honorarent Prophetas, sed ut ipsi viderentur ab hominibus. II Quia ex pecunia injustè à pauperibus & viduis extorta ædificabant.

II. Deut. 34. 6. Abscondit Deus corpus Moysi, ne Judæi illud colerent. CONTRA. Ne divinos illi honores exhiberent, ait S. Chrysost. hom. 5. in Matth. Vide Bell, hîc l. 2. c. 4.

Corollarium.

HInc patet. *scriptum esse*, piè coli sanctorum reliquias *non* verò *scriptum esse* impiè coli. *CON-*

CONTROVERSIA XXX. DE IMAGINIBUS SANCTORUM.

CATHOLICA DOCTRINA.

Licet sanctorum imagines habere & colere propter eos, quos repræsentant, non tamen alia ratione. Acatholici quærunt.

UBI SCRIPTUM EST?

℞. Exod: 25. 18. Præcepit Deus fieri duos Cherubin supra arcam, qui aliis propitiatorium tegerent: atqui hi cum arca colebantur.

II. Num: 21. 18 Jussit Dominus fieri serpentem æneum, & poni pro signo, ut quicunque *percussus aspexerit vivat.* Hic aspectus erat veneratio. Si autem licuit colere in imaginibus Angelos & in serpente æneo Christũ, hujus enim figura fuit Joan 3 14, Cur non & eundem Christum, & alios sanctos in suis imaginibus?

ACATHOLICA DOCTRINA.

Idololatria est colere Sanctorum Imagines. Verùm

UBI SCRIPTUM EST;

℞. Exod: 20. 4. Deut: 4. 17. Rom. 1. 23. & seq. Prohibetur cultus simu-

 lacro-

lacrorum. CONTRA. Prohibentur simulacra cultu divino coli, prout Exod. 32 1. Dicebant ad Aaronem, *Surge, fac nobis Deos*: non verò in imaginibus sancti.

Corollarium.

SCriptum est ergò, posse coli in imaginibus sanctos: è cōtra *non scriptum est*, non posse coli.

CONTROVERSIA XXXI.
DE SACRAMENTIS CATHOLICA DOCTRINA.

SAcramenta ·l· *ritus vel signa externa & sensibilia, quæ ex divina institutione annexam habent promissionem gratiæ justificantis, sunt numero septem.* Verùm rogant Acatholici;

UBI SCRIPTUM EST.

℞. Iis in locis, quibus mox in sequentibus Controversiis singula Sacramenta ostendentur in Sacris literis fundari. Duo autem sunt Noranda.

I. Numerum *Septenarium* quidem in scriptura non reperiri, sicut nec numerum vel binarium, vel ternarium &c. Adversariorum: reperiri tamen

nec

nec plura, nec pauciora, quàm septem, quibus definitio Sacramenti in genere convenit, quod sufficit.

II. Neque hoc nomen *Sacramentum* Baptismo & aliis attributum reperiri in scriptura, nisi uni *Matrimonio*. quod tamen ipsimet Acatholici plerique negant esse Sacramentum: nihil tamen referre, cùm non sit Controversia de nomine.

ACATHOLICA DOTRINA.

VAria est: nam subinde unum, subinde duo, subinde tria, subinde etiam quatuor constituunt. Negant tamen semper & constanter, esse septem. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI)-

Corollarium per se

CONTROVERSIA XXXII

DE BAPTISMO.

CATHOLICA DOCTRINA.

B*Aptismus, qui est Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ, est primum & maximè necessarium Sacramentum, tanquam medium ad salutem.* Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Eph; 5. 26 *Ut illam Sancti-*

ficaret mundans lavacro aquæ in verbo vitæ. Chrysost: Theod. Ambros: Ansel: & alii apud Cornel: à Lap: hîc intelligunt Baptismum.

II. Joan. 3. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Hinc Conc: Trident, Sess: 7. Can 2. Sic decernit: *Si quis dixerit Baptismum non esse necessarium ad salutem, anathema sit.*

III. Matth: 28. 19. *Docete gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii & Spiritûs S.* Marc: 16. 16, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit,* Vide Bell: de Sacr: in gen: l: 2. c. 24. & hîc l. 1. c. 4,

ACATHOLICA DOCTRINA

Lutherani & Calvinistæ in Baptismo quoad substantiam asserendo, & quòd sit Sacramentum à Christo institutum, non differunt à Doctrina Catholica: in ritibus verò & ceremoniis, aliisque circa Baptismum sunt controversi, sed ea examinare non est hujus loci, nec nostri propositi, uti nec aliorum Hæreticorum errores excutere.

Corellarium.

S*Criptū est,* Baptismū esse Sacramentū ad salutē necessarium.

CON-

CONTROVERSIA XXXIII.
DE CONFIRMATIONE.
CATHOLICA DOCTRINA.

Confirmatio est Sacramentum, quo baptizatis impositione manuum Episcopalium & sacri Chrismatis inunctione infunditur Spiritus S. ut ad pugnã confirmẽtur. Verũ.

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Joan. 14. 16. Item Joan. 15. 27. Item Joan. 16, 8. promittit Christus *Spiritum Paraclitum*, qui consoletur in adversis, *Spiritum veritatis*, qui eos confirmet, ut intrepidè de eo testimonium perhibeat, & audeant mũdum arguere: qui sunt effectus Confirmationis. Unde Act. 1. 8. ait Christus *accipietis virtutem supervenientis Spiritus S. in vos, & eritis mihi testes &c.*

II. Act. 8. 17. Postquam à Philippo in Samaria multi essent baptizati, missi ad eos Petrus & Joannes, *oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum S. tunc imponebant manus super illos & accipiebant Spiritum S.* Item Act. 10. 6. Corinthi *cùm imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus S. super eos.*

III. Luc: 24. 49. *Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto.*

Ex his Scripturæ locis, quanquam disertis verbis non habeatur Confirmationis Institutio, tamen evidenter colligitur: nam ad Spiritûs S. gratiam communicandam non alio medio, quàm manuum impositione Apostoli sunt usi, (ecce ritus externus!) adeò ut etiam magnis itineribus Petrus & Joan. Jerosolymis Samariam propterea proficiscerentur: & Spiritûs S. infusio illam manuum impositionem mox sequebatur (ecce gratia promissa) Neque hoc ritu absque Christi mandato usi fuisse credi possunt. Quódque hæc manuum impositio alia sit, ab eâ quæ in Sacramento Ordinis adhibetur, patet, quia hæc omnibus baptizatis fiebat, quorum pauci Ecclesiæ ministeriis applicabantur, Vide Bell: hîc l, 2. c. 2. & seq.

Neque urgeri possumus ad clara Scripturæ verba: nam nec profitemur omnia Fidei Catholicæ dogmata ex Scriptura clarè ostendi posse, nec necessarium est, uti Contro: 1. ostensum.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Confirmatio nō est Sacramentū, sed Ecclesiastica ceremonia (sicut consecratio aquæ) quâ publica fit præcatio pro baptizatis, ut Spiritu S. illos gubernare Deus velit. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI)

Corollarium per se.

CONTROVERSIA XXXIV. DE EUCHARISTIA & PRÆSENTIA CORPORIS CHRISTI.

CATHOLICA DOCTRINA.

Eucharistia est Sacramentum, in quo post panis & vini consecrationem Dominus noster Jesus Christus verus Deus & homo, verè realiter ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium continetur, Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. 1. Cor: 11. 23, & Matth: 26. 26. *Ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur, accepit panem & gratias agens fregit & dixit: Accipite & manducate: Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur; hoc facite in meam commemora-*

morationem. Similiter & calicem postquam cænavit dicens; Hic calix novum Testamentum est in meo Sanguine; hoc facite, quotiescunque bibetis in meam commemorationem Nemo controvertit, hoc textu ostendi Eucharistiæ Institutionem.

II. Præsentia realis corporis Christi in Eucharistia ostenditur Verbis Domini apud Matth. 26 26. Marc: 14. 22. Luc: 22. 19 *Hoc est corpus meum*, Hoc res sub speciebus panis contenta: EST I. non significat, sed verè & propriè est, CORPUS MEUM I. non corpus mysticum, nec corporis mei signum, sive efficax, sive inefficax; sed hoc ipsum verum & proprium Corpus, quod pro vobis traditur in mortem. Sic omnes SS. Patres & Ecclesia à prima Institutione usque huc intellexerunt, ut videre est apud Bell: hîc l. 1. c. 10. & lib. 2, toto.

ACATHOLICA DOCTRINA.

IN Eucharistia non est verè & realiter præsens Corpus Christi, sed vel figuratè tantùm, ut ait Calvinus; *vel in sumptione modò*, ut ajunt Lutherani. Sed

UBI

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Contendunt hæc verba. *Hoc est corpus meum* figuratè esse intelligẽda. CONTRA, Communis regula explicandæ Scripturæ. à SS, PP. datur; ut, nisi àb alia Scriptura, aut articulo aliquo fidei, aut à communi totius Ecclesiæ explicatione cogamur, proprium verborum sensum nũquam dimittamus.

II. Ps: 113. 3. *Deus autem noster in cælo.* Isa: 66 1, *Cælum sedes mea.* Ergo non est in Templo vel Altari per Sacramentum. CONTRA. In cœlo quidem gloriam regni sui manifestat, tamen extra illud ubique est, & teste Apostolo Act: 17, 27. *non longe ab unoquoque nostrûm.*

III. Matth: 15. 17 *Omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emittitur.* Christus non emittitur in secessum, ergo nec in os intrat. CONTRA. Sicut ente consecrationem sub speciebus sine ullo sui detrimento non erat Christus, ita corruptis in stomacho speciebus sine ulla sui læsione desinit ibi Corpus

Christi

Christi adesse. In hoc textu autem non loquitur Christus de omni, quod comeditur, sed quod ad nutriendum corpus sumitur.

IV. Matth 24. 23. *Si quis vobis dixerit: ecce hic est Christus, aut illic; nolite credere.* Ergo nec credendum esse in hoc vel illo altari. CONTRA. Loquitur de Pseudochristis, ut contextus probat.

V. Matth. 26. 11. *Semper pauperes habetis vobiscū; me autē nō sēper habetis* CONTRA Loquitur Christus de præsentia sua corporali & visibili, & eo statu, in quo ab hominibus aliquid possit utilitatis recipere.

VI. Marc. 16. 19. *Assumptus est in Cælum, & sedet à dextris Dei.* Ergo si est in Eucharistia, debebit Cælum deserere. CONTRA. Non est necesse enim cœlum deserere, ut sit in Eucharistia; sicut quando Act. 9. 5. Paulo apparuit, cælum non deseruit: sed per omnipotentiam suam potest se in pluribus locis sistere.

VII. Luc: 24. 39. *Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut*

me

me videtis habere. In Euchariſtia autem nec videri nec palpari poteſt; ergo non eſt credēdus ibi eſſe. CONTRA. Affirmativè benè ſic concluditur: *hoc palpatur & videtur, ergo corpꝰ & præſens eſt.* Non verò negativè. *hoc non palpatur, nec videtur; ergo nec corpus nec præſens eſt.* Nunquid Luc 4 30. quando tranſiens per medium illorum, qui de mō te præcipitare volebant, *ibat:* ut non fuerit viſus? ergo nec corpus nec præſens erat?

VIII. Joan. 6 64. *Spiritus eſt, qui vivificat: caro non prodeſt quidquam.* Hîc clarè dicitur Chriſti corpus non corporaliter, ſed ſpiritualiter manducādum. CONTRA. Non loquitur Chriſtus de carne ſua; ſed de carnali intelligentia Capharnaitarum, qui putabant carnem Chriſti manducandam admodum alterius carnis. Nam ſibi cōtradiceret dum ait v. 54, *Niſi mādu-caveritis carnē Filii hominis &c. nō habebitis vitā* Māducare autē eſt propriè ſumēdū

IX. Joan: 12. 26. *Ubi ſum ego, illic & miniſter meus erit.* Sed ſancti non ſunt in Euchariſtia, ergo neque Chriſtus.

CON-

CONTRA. Non dicit *ubicunque sum:* sed *ubi sum* Pro quo satis est, si alicubi cum eo sint Sancti: nempe in Regno gloriæ; de quo hîc loquitur.

X. Joan: 16. 28 *Relinquo mundum & vado ad Patrem.* CONTRA. Quoad conversationem humanam: hoc non impedit alium præsentiæ modum.

XI. Act: 17, 24, *DEUS non in manufactis templis habitat* CONTRA Similia loca propriè intelliguntur de Divinitate, quæ licèt sit ubique, tamen non indiget loco; quam indigentiam hoc verbum *habitare* infert.

XII. 1, Cor: 10, 16, *Panis, quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est?* si est panis, ergò non est corpus Christi. CONTRA. I. Vocatur panis juxta externam apparentiam specierum, quod Scripturæ est familiare II. Phrasi Hebraica omnis cibus generatim vocatur panis.

XIII. Coloss: 3, 1, *Quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens.* Ergo non est quærendus in Eucharistia. CONTRA: Non intelligit elevationem ad locum corporalem, sed

ſed abſtractionem à rebus terrenis & curis hujus vitæ ad Deum: alioqui Aſtrologi omnium hominum piiſſimi eſſent, qui ſemper & animo & oculis inter ſidera verſantur. Vide Bell: hîc l, 1, c, 14.

Corollarium.

NUnquid *ſcriptum eſt*, in Eucharistia verè eſſe corpus Chriſti, contrarium verò *non eſt ſcriptum* .

CONTROVERSIA XXXV. DE PRÆSENTIA CORPORIS CHRISTI EXTRA USUM.

CATHOLICA DOCTRINA.

COnſecratione peracta Corpus Chriſti ſub ſpecie panis exiſtens, verè & propriè eſt Sacramentum, ſive ſumatur, ſive in pixide aſſervetur Quærunt Acatholici:

UBI SCRIPTUM EST?

℞, I, Matth: 26, 26, *Hoc eſt corpus meum* Hæc verba mox, ubi à Chriſto prolata ſunt, fuerunt vera: ſed fuerunt ante manducationem prolata; ergo etiam ante manducationem fuerunt vera, & verè ſub ſpeciebus ex-

ſtitit

stitit Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi etiam ante manducationem: hinc Aug: dicit Tr, 80, in Jo: *Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum.*

II, Cor: 10, 16, *Calix benedictionis, cui benedicimus, nónne communicatio Sangvinis Christi est? & panis quem frangimꝰ nónne participatio Corporis Domini est.* Hîc apertè Paulus dicit, priùs panem & vinum consecrari, quàm frangatur & distribuatur. Hinc Chrys: in illũ locũ ait: *Quod est in calice? quod ex latere Christi fluxit.* Vide Bell: hîc l. 4, c, 2, Et malè à tota Ecclesia, & omnibus Patribꝰ diceretur *Sacramentum Altaris*, si modò manducãdo fieret Sacramentũ.

ACATHOLICA DOCTRINA

CORPUS Christi propriè & verè non est in Eucharistia, nisi dum sumitur Verùm

UBI SCRIPTUM EST?

℞. 1. Matth: 26. 26. *Accepit Jesus panem, & benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis & ait: accipite & comedite Hoc est corpus meum.* Hîc Dominus priùs manducationẽ imperat, quam consecret: ergo sicut distributionem imme-

immediatè secuta est verborum prolatio: ita & conversio panis in Christi corpus. CONTRA. Licèt Evangelista priùs narret distributionem & manducationem, quam Verborū prolationem; non tamen credendum est, hoc ordine peracta, quia Verba consecrationis continent rationem, quare deberent manducare hunc panē Eucharisticum.

II. Sacramenta pendent à divina institutione: sed Dominus instituit Eucharistiam, ut manducaretur, non autem ut in pixide servaretur: ergo non est Sacramentum, nisi cum manducatur. CONTRA. Dominus non jussit, ut continuò peracta consecratione manducaretur: sed jussit cōsecrari ad eum finem, ut manducaretur, quod fit, licèt in pixide serventur. Deinde non prohibuit servari in pixide & Altari, ut tempore opportuno manducetur.

Corollarium.

ERgo *scriptum est*, etiā extra usum esse corpus Christi sub speciebus, & *non scriptum est* non esse nisi sumatur.

CON-

CONTROVERSIA XXXVI. DE COMMUNIONE SUB UNA SPECIE.

CATHOLICA DOCTRINA.

IN qualibet specie invenitur tota essentia & ratio Sacramenti; ita ut Hostia consecrata, sicut in templis asservatur, & à Laicis sumitur, non dici possit dimidiatum, sed dici debeat propriè integrum Sacramentum Eucharistiæ: unde non est necesse sub utraque specie, sed sufficit sub una communicare. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞ Ex Matth. 26. 26 *Hoc est corpus meum*, certum est corpus Christi esse in Eucharistia: & ex Rom: 6. 9 *Christus resurgens ex mortuis jam non moritur*, certum est non esse corpus ex animum & exangue. Ergo, si sub specie panis est corpus Christi, est totus Christus.

II. Joan: 6 52. *Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum* v 50 *Hic est panis de cælo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.* v. 59.

Qui manducat hunc panem, vivet in æternum v. 58. *Qui manducat me, & ipse vivet propter me.* Quos textus ex c. 6 Joan: plerique Patres, & Ecclesia intelligunt de Eucharistia, ut videre est apud Bell: hîc l. 1. c. 5 Atqui in his textibus Christus ostendit ad salutem sufficere unam speciem, cùm non faciat mentionem alterius, & tamen promittit vitam æternam. Vide Bell: hîc l. 4. c. 24

ACATHOLICA DOCTRINA.

CHristi præceptum est sub utraque specie communicare, neque in una specie totũ habetur Sacramentum. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟ I. Joan. 6. 54 *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis & biberitis ejus sangvinem, non habebitis vitam in vobis.* Hæc conjunctio *nisi* significat præceptum. CONTRA I. Præcipitur res seu Sacramentum sumendum, non modus sumendi Jam autem sub una specie dum sumitur corpus, per concomitantiam sumitur & sangvis. II. Particula & in scriptura sæpè sumitur disjunctivè pro *vel*; ut sit sensus, nisi

vel

vel manducaveritis, vel biberitis &c.
III. S. Aug: dicit multa in Scripturis esse præcepta, quæ non per singulos sed aliquos sunt implenda, inter quæ est illud Genes; 1. 28. *Crescite & multiplicamini;* & hoc, de quo agimus.

II. Matth: 26. 27. *Bibite ex hoc omnes* CONTRA. *Omnes* non sumitur universalissimè pro omnibus hominibus, alioquin & Turcis, & Judæis, & Ethnicis, & infantibus, & abstemiis oporteret dare calicem bibendum, sed sumitur pro solis Apostolis ibi præsentibus, quibus nimirum & calicem dedit, & de quibus mox dictum, *Biberunt ex eo omnes.* Cur autem non dixerit manducate ex hoc omnes, & tamen dixerit *Bibite ex eo omnes*; ratio est, ut scirent ita bibendum à singulis, ut sufficeret pro omnibus.

III. Luc: 22. 19. *Hoc facite.* Hîc præcepit, ut Apostoli eadem facerēt: quid fecit? consecravit, sumpsit, & distribuit præsentibus utramque speciem. CONTRA. Lucas hæc verba solùm ponit post datum *Sacramentum* sub specie panis, neque post

calicem

calicem porrectum reperiit: unde colligitur non voluisse Christum omnibus calicem exhiberi ut necessarium ad salutem. Nec probat quidquam particula *similiter & calicem &c.* nam illud *similiter* refertur ad *accepit*; ut sit sensus, sicut accepit panem, ita accepit calicem.

IV. 1. Cor: 11. 23 *Ego accepi à Domino, quod & tradidi vobis &c.* Hæc est Traditio Apostolica, quâ tradidit utramque speciem esse sumendam. CONTRA. *Tradidi* hîc non significat *mandavi*: sed *exposui* vobis historiam de Sacramenti institutione.

V. v. 25. Apostolus etiam ad calicem apponit præceptum *Hoc facite* sicut ad panem. CONTRA Ad panem apponit absolutè, ad calicem verò cum conditione *Hoc facite quotiescunque bibetis* Vide Bell, hîc lib, 4, c. 25

Corollarium.

AN *scriptum est,* esse præceptam Communionem sub utraque specie? an verò *scriptum est*, Communionem sub una sufficere ad salutem?

CONTROVERSIA XXXVII.
DE SACRIFICIO MISSÆ
CATHOLICA DOCTRINA.

Missa est sacrificium, in quo Deo verè ac propriè offertur Corpus & Sanguis Christi, sub specie visibili panis & vini, modo incruento, quod ipse cruente obtulit in cruce Verum

UBI SCRIPTUM EST.

R. I. Luc. 22. 19. & 1. Cor. 11. 24. *Hoc facite in meam commemorationem.* His verbis mandavit Apostolis & toti Ecclesiæ ad sui memoriam *facere hoc*, quod ipse tum in cœna faciebat; de quo ne Acatholici quidem dubitant: sed Christus in ultima Cœna seipsum sub specie panis & vini DEO Patri obtulit. Nam præterquam quòd *facere* tam in lingva Syriaca vel Hebraica, quam latina sumatur pro *sacrificare*, sic Lev. 15. 15 dicitur: *Facies unum pro peccato* Et 3. Reg. 18. 23 ait Elias: *& ego faciam bovem alterum*: hæc verba, quæ Lucas dicit, *quod pro vobis datur; & qui pro vobis funditur*; aut quæ Matth. 26. 28 ponit, *qui pro multis ef-*

funde-

fundetur in remissionem peccatorum. aut quæ Paulus 1 Cor: 10. 16. ait, *panis quem frangimus*, hæc, inquam verba, *datur, funditur effundetur, frangimus*, non significant, Apostolis dari ad manducandum, vel fundi ad bibendum; sed sacrificari, vel offerri pro Apostolis, nam dicitur *pro vobis*: neque pro solis Apostolis, sed pro omnibus, nam dicitur *pro multis*. Sic intelligunt SS. PP. apud Bell: hîc l. 1. c. 12.

II. Ps: 109 4 *Tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech*, qui Gen, 14. 18. *Proferens panem & vinum* (*erat enim sacerdos DEI altissimi*) *benedixit. ei*. Quæ David vaticinatus est, de Christi incruento sacrificio, quod cum ipse in Cœna ultima obtulit, t m per Sacerdotes in Ecclesia sua quotidiè offert usque ad sæculi consummationem. Sic accipiunt Patres apud Bell: hîc l. 1. c. 6.

III. Malach. 1. 11. *Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur. & offertur nomini meo oblatio munda*. Hæc

utique non intelliguntur de gentibus Idololatris: sed conversis ad Christum: quæ autem illa oblatio munda: ut vera sit Prophetia. nisi sacrificium Corporis & Sangvinis Christi incruentum? Sic SS. Patres accipiunt apud Bell: hîc l. 1. c. 10.

ACATHOLICA DOCTRINA

IN Missa Deo præter orationes nihil offertur à nobis; sed potiùs nobis offert Deus Sacramentum: ut Catholicorum Missa non sacrificium, sed abominatio sit: dicenda. Sic variis in locis apud Luther. *Verùm,*

UBI SCRIPTUM EST?

℟. 1. Matth. 26. 26. *Accipite & mãducate.* His verbis Christus instituit Sacramentum & non Sacrificium; sèque nobis offert, non autem vult à nobis se sibi offerri. CONTRA. Per illa *Hoc facite:* instituit sacrificium: Deinde sub diversis rationibus idem corpus & sangvis Christi nos à Christo accipimus, & cum Christo Deo Patri incruentè offerimus, quod non repugnat.

II. Christus suum corpus & sangvinem Apostolis distribuit, non Patri

tri obtulit. CONTRA. Contrarium modò in Doctrina Catholica ostensū.

III. Matth: 26. 29. *Non bibam amodo de hoc genimine vitis.* His verbis videtur prohibere sacrificium, CONTRA. Hæc intelligenda esse de calice, quem dedit bibendum post cœnam Agni, antequam institueret Sacramentum, ostendit Lucas 22. 18. & ex eo Hier: Beda & alii apud Cornel. à Lap. hîc.

IV. Ps. 109. 4 *Tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech.* Solus & unus Christus est Sacerdos, qui panem & vinum offerat in æternum, ergo non sunt alii Sacerdotes ut successores substituendi, qui offerant. CONTRA. Quod Christus sit *Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech in æternum,* non impedit, quò minus ipse per alios etiam Sacerdotes, ut ministros suos in hoc Sacerdotio possit offerre panem & vinum.

V. Joan. 19 30. *Consummatum est.* His significat Christus uno sacrificio perfectum esse, quidquid ad salutem

nostram necessarium erat, nec opus alio Sacrificio. CONTRA. His verbis significat consummatum esse cruentum sacrificium, & pænas, quas in carne passurus erat. Sic Aug. Cyril. Theoph: & alii exponunt apud Bell: hîc l. 1. c. 25

Corollarium.

SEquitur, *scriptum esse*, in Ecclesia esse sacrificium incruentum Corporis & Sangvinis Christi, *non* verò *esse scriptum* contrarium.

CONTROVERSIA XXXVIII.
DE EXTREMA UNCTIONE.
CATHOLICA DOCTRINA.

EXtrema Unctio est verè & propriè dictum Sacramentum, quo cælestis virtus ad salutem tum animæ, tum corporis ægrotis applicetur Verùm.

UBI SCRIPTUM EST?

℟ Jac; 5. 14 *Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* Hîc habemus quæ

tria

tria ad Sacramenti essentiam requiruntur; symbolum externum, *ungentes eum oleo*, promissionem gratiæ, *alleviabit eum Dominus, & si in peccatis &c.* Institutionem ex eo, quòd Apostolus tam audacter promittat & tradat. Vide Bell. hîc l. 1. c. 2.

ACATHOLICA DOCTRINA.

EXtrema Unctio non est Sacramentũ. Sed

UBI SCRIPTUM EST;

(NULLIBI)

Hinc I. semper negant hanc Jacobi Epistolam esse Canonicam: sed Ecclesia tota & SS. Patres pro Canonica acceperunt. II Quærunt. ubi scriptum est S. Jacobum hæc ita accepisse à Domino? Catholici vicissim quærunt, ubi scriptum est, eum non accepisse? Et cui plus credendum, Apostolo id tam constanter asserenti & tradenti, an Acatholicis?

Corollarium per se.

CONTROVERSIA XXXIX.

DE ORDINE

CATHOLICA DOCTRINA

ORdo est verè ac propriè dictum Sacramentum

mentum, quo singularis gratia & potestas spiritualis quibusdam traditur, ut munus in Ecclesia ex professo gerant. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Act: 6. 6. & 13. 3. &c. Habetur *Impositio manuum*, qua & Diaconos & Episcopos ordinârunt. Nec manuum impositio solùm ad orationem ab Apostolis, sed ad ordinandum Ecclesiæ ministros adhibebatur. Et hoc est symbolum externum ad Sacram. Essentiam requisitum.

II. 1. Tim: 4. 14. *Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyteri.* Et 2. Tim: 1. 6. *Admoneo te &c.* ostenditur promissio gratiæ, quæ est secundum requisitum.

III. Act. 13. 2. *Segregate mihi Saulum & Barnabam &c.* Actor 20. 28. *In quo vos Spiritus S. posuit Episcopos.* Ex hoc ostenditur mandatum & institutio, quod tertium est requisitum. Vide Bell: hîc lib: 1. c. 2. & apud Cornel: à Lap: Chrys: Theophyl. &c.

ACATHOLICA DOCTRINA.

ORdo non est Sacramentum. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI)

Sed tamen opponunt Exemplum Christi, qui Apostolis non imposuerit manus, cùm eos Sacerdotes ordinavit. CONTRA. I. Ubi scriptum est. Christum Apostolis manus non imposuisse; II LicètChristus non imposuisset manus, nihil probat contra Sacramentum; quia Christus Sacramenti auctor, non erat ita alligatus Sacramentis, sed poterat effectum Sacramenti sine Sacramento dare.

Corollarium per se.

CONTROVERSIA XL.

DE MATRIMONIO

CATHOLICA DOCTRINA.

MAtrimonium est verè & propriè dictum Sacramentum, ad individuam vitæ consvetudinem inter conjuges transigendam divinitus institutū. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Ephes, 5. 32. *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia.* Neque censendus est solùm loqui Apostolus de matrimonio,

ut est contractus, & prout fuit ab initio mundi; quia in omnibus comparat cōjunctioni, quæ est inter Christum & Ecclesiam. Et sic explicant Ambros: Hier: Chrysost Aug. & alii hunc Apostoli textum cum prioribus illius capîtis, apud Bell: hîc l. 1. c. 2. Et hoc est symbolum externum.

II. 1. Tim. 2. 15 *Salvabitur per filiorum generationem, si permanserit in fide &c.* ·I· si aliis peccatis gratiam non impediat: Et hæc est promissio gratiæ,

III. Ex his Apostoli verbis tam audacter asseverantis colligitur institutio, quam à Christo vel aliis Apostolis acceperit: secus enim tam confidenter Apostolus nunquā asseruisset.

ACATHOLICA DOCTRINA.

MAtrimonium non est Sacramentum à Christo institutum. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI.)

Corollarium per se.

CONTROVERSIA XLI.

DE PÆNITENTIA.

CATHOLICA DOCTRINA.

PÆnitentia est verè & propriè dictum

Sa-

Sacramentum, in quo Sacerdotalis absolutio à peccatis, quæ detestatus, ritéque confessus quis fuerit, impenditur. Verùm

UBI SCRIPTUM EST?

℟. Joan. 20, 23. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* His verbis tria ad Sacramentum requisita ostenduntur, I. Ritus seu symbolum externum istis verbis; *quorum remiseritis*, & *quorum retinueritis* declaratur; peccata enim nec remitti nec retineri ulli possunt, nisi qui testetur se habere; & nemo ea remittere aut retinere creditur, nisi id faciat signo aliquo externo. Ergo hic est ritus pœnitentis & absolventis. II His ipsis verbis clarè apparet institutio, quibus Christus potestatem tribuit. III. Gratiæ promissio iis verbis *remittuntur eis*, exprimitur Vide Bell: hîc l 1 c 10.

ACATHOLICA DOCTRINA.

P*Œnitentia non est verum Sacramentum, nisi idem sit cum Baptismo*, Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟ Act, 2. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine*

Jesu Christi in remissionem peccatorum.
CONTRA. Hîc agitur de adultis non baptizatis, uti contextus probat, in quibus non negamus pœnitentiam requiri ante & cum *Baptismo*: nos verò agimus de Pœnitentia, qua post Baptismum peccata remittuntur; de qua Petrus Actor 8. 22. ad Simonem Magum baptizatum loquitur, *Pænitentiam age ab hac nequitia tua.*

Corollarium.

QUàm perspicuum est *scriptum esse* Pœnitentiam esse verum Sacramentum! *nullibi* verò *scriptum esse* non esse Sacrametum.

CONTROVERSIA XLII.
DE CONFESSIONE.
CATHOLICA DOCTRINA.

COnfessio omnium peccatorum mortalium: Jure divino necessaria est iis, qui post Baptismum in peccata labuntur. Verum

UBI SCRIPTUM EST?

℞. I. Matth. 16. 19. *Tibi dabo claves regni cælorum: & quodcunque ligaveris super terrã erit ligatum & in cælis & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Matth. 18. 18. *Quæcunque alli-*

alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunq; solveritis super terrã erunt soluta & in cælo Joã 20. 23. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* In his locis verè à Christo datur potestas, non prædicandi: & pænitentibus remissionem, aut impœnitentibus damnationem annuntiandi? sed verè ex auctoritate absolvendi aut ligandi, remittendi aut retinendi peccata. Hæc autem potestas est judiciaria, & sine cognitione causæ exerceri non potest: quare necessaria est peccatorũ Confessio, ut Sacerdos tanquam Judex de iis possit cognoscere & sententiam ferre. sic textus hos exponunt Chrysost. Naz: Amb: Hier: Aug: Inn. Greg: apud Bell: hîc l. 3. c. 2.

II. Actor. 19. 18. *Multi credentium baptizatorum veniebant confitentes, & annuntiantes actus suos.* Hunc locum de vera peccatorum Confessione accipiunt Doctores apud Cornel. à Lap: hîc.

III. Jac. 5. 16. *Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro invicem, ut salvemini.* Hunc de Confessione

ex-

explicant Beda. Bern: Hugo, Bonav. aliique apud Cornel: à Lap. hîc.

IV. 1 Joan. 1. 9. *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est, & justus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate.* Hîc intelligi specialem Confessionem gravium peccatorum, docent ex Patribus tam Bell: lib: 1. de Pœnit: cap. 13. quàm Corn: à Lap. hîc.

ACATHOLICA DOCTRINA

Confessio secreta & specialis peccatorum, quæ secunda pars est Pænitentiæ, non est à Deo præcepta. unde nec quisquam ad eam cogi potest; sed est libera, ut ea quis enumeret, quæ voluerit. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI)

Neque licet hîc argumētari à Christi Exemplo, qui passim sine confessione peccata remisit: nam ipse ut auctor Sacramentorum, non dependebat à Sacramento, sed ut Deus peccata simpliciter donavit, Sacerdotes autem ut Ministri dependent à Sacramento.

Corollarium. per se.

CON-

CONTROVERSIA XLIII. DE SATISFACTIONE CATHOLICA DOCTRINA.

Post remissam culpam sæpè remanet reatus pœnæ temporalis, in quam pœna Gehennæ æterna mortalibus peccatis debita, est mutata. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. 2. Reg. 12 13. Dicenti David: *Peccavi Domino*, dixit Nathan: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum: non morieris. Verumtamen quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc; filius, qui natus est tibi, morte morietur.* 2 Reg: 24. 12. David ob numeratum populum pœnitentiam egerat; & tamen post remissam culpam datur optio, ut eligat in pœnā peccati, vel bellum, vel famem, vel pestem. Et his Davidem revera ob peccata præterita, non ad futura cavenda punitum fuisse ostendit tum ipse David, qui conatus est utramq; pœnam pænalibus operibus aut avertere aut mitigare, tum S. Gregor. l 9. Mor. c, 27. apud Bell. hîc l. 4 c. 2.

II. Plura loca adduci possunt Nũ. 14. ubi populo remissa culpa; omnes tamen mortui in pœnãm in deserto. Num: 20. ubi Moyses. & Aaron eadem pœna mulctantur &c.

ACATHOLICA DOCTRINA:

REmissa culpâ nullas à Justis pænas ob præterita delicta Deus exigit; sed tantùm paternè castigat ad cavēda futura. Verum

UBI SCRIPTUM EST?

℞, I Ezech: 33. 22. *Impietas impii non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Ergo nullas post conversionem Deus pœnas exigit. CONTRA Propheta loquitur de pæna æterna, quam post conversionem non imponet Deus. Vide Bell; hîc l. 4. c. 11.

II. Joan: 8. 12. Adulteræ Christus post remissam culpam non aliam pænam imponit, quàm: *Vade & jam amplius noli peccare.* CONTRA, Potuit Christus, ut Deus, ob magnitudinem contritionis, omnem pœnam cum culpa dimisisse: sed inde non licet argumentari ad Sacerdotes, qui tanquam Ministri dependent à Sacramento

Corol-

Corollarium.

AN non *scriptum est* post culpam remissam remanere pœnam temporalem; & contrarium *non est scriptum*?

CONTROVERSIA XLIV.
DE
OPERIBUS SATISFACTORIIS.
CATHOLICA DOCTRINA.

POEnæ temporales alterius vitæ redimi possunt Jejuniis, precibus, eleemosynis, aliisque bonis & laboriosis operibus hujus vitæ; sive sponte assumptis, sive à sacerdote injunctis. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

℟. I. Dan. 4. 24. *Peccata tua Eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum.* Tob. 4, 11. *Eleemosyna ab omni peccato & à morte liberat* Et huc pertinent omnia opera misericordiæ.

II. Ps. 49. 15. *Invoca me in die tribulationis, eruam te.* Et pro oratione est Exemplum Davidis, qui hunc in finem præter Psalm. 50. plures alios scripsit.

III. 2. Reg. 12. 16. *Jejunavit David*

vid jejunio Joel 2, 15 *Sanctifi cate jejunium* Joan: 3. *Jejunium Ninivitarum* Et huc spectant aliæ afflictiones corporis, Cilicia, flagella &c.

IV. Job 42. 6. *Ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in favilla & cinere* Hæc sponte elegit Jobus.

V. Matth 18 18 *Quæcunque alligaveritis, erunt ligata.* Ex his concludit Conc. Trid. Sess, 14. Can. 15. Sicut Sacerdotes potestatem habent à culpa pœnitentes absolvendi, ita etiam ad certa pænitentiæ opera alligandi habere à Deo potestatem.

VI. 2. Reg. 12. David jejuniis & precibus non potuit satisfacere pro morte filii: quæ erat pœna temporalis hujus vitæ; Deus enim aliter statuerat. Vide de omnibus his Bell: hîc lib: 4 c, 3, 4, 5, 6, & 9. ubi reperies SS, PP.

ACATHOLICA DOCTRINA.

P*Oena temporalis peccatorum nullis operibus redimi potest; ait Calvinus. Lutherus verò admittit. posse voluntariis pænis Dei pænam mitigari, aut averti, non tamen per modum satisfactionis: & Ecclesiam ut*

Ma-

Matrem posse filios suos iisdem impositis castigare; sed non pertinere ad clavium potestatem. Sed

UBI SCRIPTUM EST?
(NULLIBI)
Corollarium per se.

CONTROVERSIA XLV.
DE INDULGENTIIS.
CATHOLICA DOCTRINA.

INdulgentiis à Pontifice, vel alio Ecclesiæ Prælato concessis, per applicationem Thesauri Ecclesiastici ·|· *infiniti & inexhausti cumuli meritorum Christi, & aliorum SS in Ecclesia ad peccatoris solatium relicti, pro pœna temporali a peccatis actualibus jam remissis debita satisfieri potest.* Verùm.

UBI SCRIPTUM EST?

℞ Matth: 16. 19. *Tibi dabo claves regni cælorum; & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Et Joan: 21. 17. *Pasce oves meas.* His verbis; uti ostensum Controv: 8, Data est Petro & Successoribus summa potestas in Ecclesiam ejusque membra, non tantùm ligandi, sed & solven

vendi, non solùm à culpa, sed etiã à pœna. vel imponendo opera satisfactoria, ut dictum est Controv: priore de aliis Sacerdotibus ex illo Matth: 19, vel aperiendo Thesaurum meritorum Christi, & Fidelibus potestatem faciendo, inde sumendi, ut Deo pro pæna debita satisfaciant. Ita hucusque sensit Ecclesia universa, uti ex Extravagante *Unigenitus* de Penit. & Remiss: patet. Nec usus est priscis ignotus, nam à S: Greg: cæpisse indulgentias stationum, ait Toletus, & in Concilio Nicæno Annô CCCXXVII, datas Indulgentias censent nõ pauci apud Suarez: Imò S, Thomas & multi alii judicant S, Paulum incestuosum illum Corinthium, quem 1, Cor: 5, excommunicatione ligarat, & *Sathanæ* in pænam temporalem tradiderat, non solùm à vinculo solvisse, sed etiam per Indulgentias concessas à pæna liberâsse 2, Cor: 2: 10. Ubi ait: *Nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi* l· coram Christo. vel vices Christi gerens, ut plures explicant apud Cornel: à Lap. Ex

Ex eodem oſtenditur, poſſe Eccleſiam Indulgentias concedere, quas vivi poſſint applicare animabus in purgatorio, ſicut alia opera, de quibus ſup.

ACATHOLICA DOCTRINA.

Eccleſia nec pro vivis: nec pro defunctis poteſt dare indulgentias. Sed

UBI SCRIPTUM EST?

(NULLIBI.)

Corollarium per ſe.

COROL-

COROLLARIUM
COROLLARIORUM.

QUiſque prudens, diſcretus, ſuæque ſalutis amans haud ægré faciet, ubi ſingula in hoc Libello ſecundùm Admonitionem initio poſitam legerit & ponderârit.

INDEX CONTROVERSIARUM

B
J
a

Biblioteka Jagiellońska
stdr0027181

